

Moderní přístupy ve veřejné správě e-Government

Lucie Veverková

Bakalářská práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie VEVERKOVÁ**
Osobní číslo: **M09545**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Moderní přístupy ve veřejné správě – e-Government**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Analyzujte vývoj přiblížení veřejné správy občanovi e-Government.

II. Praktická část

- Analyzujte implementaci vhodných nástrojů e-Government, popište základní moduly Czech Point, datové schránky, základní registry.
- Zhodnoťte e-Government v praxi, jeho úsporu, efektivitu.
- Zhodnoťte zkušenosti v zahraničí s podobnými nástroji a navrhněte případné možné zlepšení stávajícího stavu e-Governmentu v praxi.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] MATES, P. a SMEJKAL.V. E-government v českém právu. Praha: Linde, 2006. 244 s. ISBN 80-7210-614-8.
- [2] ŠTĚDRŮN, B. Úvod do e-Governmentu v České republice: právní a technický průvodce, 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. 172 s. ISBN 978-80-87041-25-3.
- [3] Správní právo, ročník XLIII. Praha: Ministerstvo vnitra, 2010. ISBN 0139-6005.
- [4] Zákon č. 111/2009 Sb., o Základních registrech, ve znění pozdějších předpisů.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Tomáš Pavlíček
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 18. června 2012
Termín odevzdání bakalářské práce: 13. srpna 2012

Ve Zlíně dne 18. června 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevyjádřené zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně *B. B. B.*

..... *Lucie*

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k větší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je zhodnocení implementace nástrojů e-Governmentu, jako nástroje přiblížení veřejné správy občanovi a následné představení základních registrů, jako nového implementačního systému veřejné správy. Teoretická část analyzuje vývoj e-Governmentu v České republice, představuje platnou legislativu související s informačními systémy veřejné správy a následně ukazuje symboly e-Governmentu. Praktická část hodnotí implementaci e-Governmentu do praxe a to nejen z hlediska jeho efektivity, ale zejména úspory pro veřejnou správu. Posledním neméně podstatným cílem je zhodnocení zkušeností v zahraničí s podobnými nástroji a navržení možného zlepšení stávajícího stavu e-Governmentu.

Klíčová slova: e-Government, základní registry, Czech point, datové schránky

ABSTRACT

The aim of the thesis is to evaluate the implementation of e-government tools, as tools of public administration approach to the citizen and the subsequent introduction of basic registers as a new implementation of public administration. The theoretical part analyzes the development of e-government in the Czech Republic, is valid legislation related to public administration information systems and then shows the symbols of e-government. The practical section assesses the implementation of e-Government into practice and not only in terms of its effectiveness, but also savings for the public administration. The final goal is no less significant the experience abroad with similar instruments and propose possible improvements of the current state of e-government.

Keywords: e-Government, the basic registers, Czech point, data boxes

Chtěla bych poděkovat za cenné rady a vstřícnost mému vedoucímu bakalářské práce **Mgr. Tomáši Pavlíčkovi**. V neposlední řadě bych ráda poděkovala příteli a rodině, kteří mě po celou dobu studia a psaní práce podporovali.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Motto: Ničeho se v životě nemusíme bát – jen to pochopit!

Marie Curie-Sklodovská

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ANALYZUJTE VÝVOJ PŘIBLÍŽENÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY	12
1.1 ÚZEMNÍ USPOŘÁDÁNÍ ČESKÉ REPUBLIKY	12
1.1.1 Vyšší územní samosprávné celky	12
1.2 VÝVOJ E-GOVERNMENTU V ČESKÉ REPUBLICE	13
1.3 ZÁKON O INFORMAČNÍCH SYSTÉMECH VEŘEJNÉ SPRÁVY.....	14
1.3.1 Základní legislativní rámec	14
1.4 KONCEPCE E-GOVERNMENTU	16
1.5 SYMBOLY E-GOVERNMENTU	16
1.5.1 eGON - symbol Governmentu	16
1.5.2 Existenci a životní funkce eGONa zajišťují.....	16
1.5.3 Klaudie - nový symbol Governmentu	17
1.6 POČÍTAČOVÁ GRAMOTNOST	17
1.7 HLAVNÍ PŘEKÁŽKY ROZVOJE E-GOVERNMENTU	18
2 KOMUNIKAČNÍ KANÁLY VEŘEJNÉ SPRÁVY	19
2.1 KOMUNIKAČNÍ KANÁLY ÚSTŘEDNÍ A MÍSTNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY	19
2.1.1 Osobní setkání	19
2.1.2 Úřední deska.....	19
2.1.3 Podatelna	19
2.1.4 Elektronická podatelna.....	19
2.1.5 Telefony, fax	20
2.1.6 Klasická pošta	20
2.1.7 Internet	20
2.1.8 Czech POINT	20
2.1.9 Datové schránky.....	21
2.1.10 Základní registry	21
2.2 MODERNIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY	22
2.3 HEXAGON VEŘEJNÉ SPRÁVY	23
II PRAKTICKÁ ČÁST	24
3 ANALÝZA IMPLEMENTACE VHODNÝCH NÁSTROJŮ E-GOVERNMENTU	25
3.1 CZECH POINT	25
3.1.1 Historie	25
3.1.2 Obecné informace	26
3.1.3 Co Czech POINTy v současnosti nabízejí	26
3.1.4 Dostupnost CzechPOINTu.....	26
3.1.5 Rozhraní CzechPOINT@Office	27
3.2 DATOVÉ SCHRÁNKY	27
3.2.1 Právní předpisy.....	27
3.3 INFORMAČNÍ SYSTÉM ZÁKLADNÍCH REGISTRŮ	28
3.3.1 Legislativa	29
3.3.2 Obsah základních registrů	30

3.3.3	Správa základních registrů	30
3.3.4	Registr obyvatel - ROB	31
3.3.5	Registr osob – ROS	32
3.3.6	Registr územní identifikace adres a nemovitostí – RUIAN	32
3.3.7	Registr práv a povinností – RPP	33
4	ZHODNOCENÍ E-GOVERNMENTU V PRAXI	35
4.1	JAKÁ JE SPOKOJENOST S ISDS	38
4.2	CO SE ZATÍM NEPODAŘILO	39
4.3	DALŠÍ VÝVOJ E-GOVERNMENTU	39
4.3.1	Cloud Computing a veřejná správa	41
4.4	SPUŠTĚNÍ ZÁKLADNÍCH REGISTRŮ	42
4.4.1	Dopady pro úřady	42
4.4.2	Dopady pro úředníka	43
4.4.3	Dopady pro občany	44
4.5	EFEKTIVITA E-GOVERNMENTU	44
4.6	ZHODNOCENÍ ZAVEDENÍ ZÁKLADNÍCH REGISTRŮ DO PRAXE	45
4.7	ZHODNOCENÍ VYUŽÍVÁNÍ DATOVÝCH SCHRÁNEK V PRAXI ÚŘADU	46
5	E-GOVERNMENT VE SVĚTĚ	48
5.1	CLOUD COMPUTING A VEŘEJNÁ SPRÁVA VE SVĚTĚ	48
5.2	E-GOVERNMENT V EVROPSKÉM PROSTŘEDÍ	48
5.3	E-GOVERNMENT NA SLOVENSKU	50
5.3.1	Hlavní přínosy	51
5.3.2	Úspory v číslech	52
5.4	ZLEPŠENÍ STÁVAJÍCÍHO STAVU E-GOVERNMENTU V PRAXI	52
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	56
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	59
	SEZNAM OBRÁZKŮ	61
	SEZNAM TABULEK	62
	SEZNAM PŘÍLOH	63

ÚVOD

Cílem mé bakalářské práce je zhodnocení implementace nástrojů e-Governmentu, které mají za úkol přiblížit veřejnou právu občanovi a následně představení základních registrů jako nového informačního systému veřejné správy. Teoretická část analyzuje vývoj e-Governmentu v České republice, představuje platnou legislativu informačních systémů veřejné správy a symboly e-Governmentu. Žijeme v době, kdy na nás společnosti chrlí neustále novinky v oblasti komunikací a snaží se lidem „usnadnit život“. Tímto směrem se musela začít ubírat i veřejná správa. Občané se již nespokojili s tím, že musí kvůli komunikaci s úřady tyto instituce osobně navštěvovat. Samozřejmě u některých agend jako je například vyřizování občanského nebo cestovního dokladu, matrika se to bez osobního kontaktu neobejde. Ale máme tady záležitosti, které si může úředník zařídit přes vzdálený přístup (např. výpis z rejstříku trestu, výpis z katastru nemovitostí) nebo kvůli odeslání dopisu nemusíme chodit na poštu, ale stačí mít zřízenou datovou schránku a poštu posílat on-line. V současné době se nacházíme v období zavedení základních registrů do praxe, jejichž provoz byl zahájen dne 1.7.2012.

Jak uvádí Ministerstvo vnitra, e-Government představuje transformaci vnitřních a vnějších vztahů veřejné správy pomocí informačních a komunikačních technologií s cílem optimalizovat interní procesy.

Cílem je potom rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb veřejné správy nejširší veřejnosti a zajištění větší otevřenosti veřejné správy ve vztahu ke svým uživatelům. Hlavní cílem je zvýšení výkonnosti státní správy, které by mělo přispět ke zjednodušení činností veřejnosti při styku s veřejnou správou.

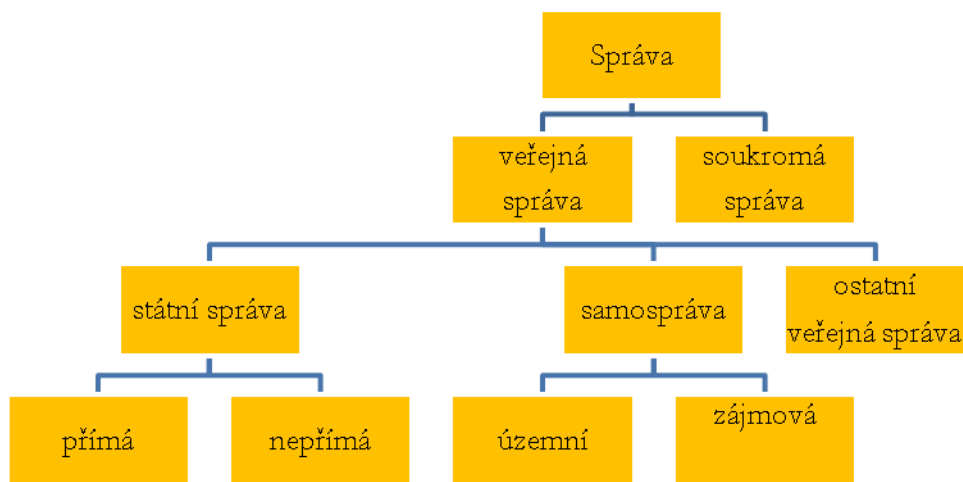
Praktická část hodnotí implementaci e-Governmentu do praxe z hlediska jeho efektivity a úspory pro veřejnou správu. Dalším neméně podstatným cílem je zhodnocení e-Governmentu v praxe, jeho úsporu a následnou efektivitu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ANALYZUJTE VÝVOJ PŘIBLÍŽENÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY

1.1 Územní uspořádání České republiky

V České republice existuje dvoustupňový systém územní samosprávy. Základní územní samosprávné celky představují obce a vyšší územní samosprávné celky kraje (Marek, 2005, s. 25). Obecní samospráva byla v České republice obnovena v roce 1990 zákonem o obcích. Území obce je tvořeno jedním nebo více katastrálními územími.

Zdroj: vlastní

Obr. 1. Dělení veřejné správy

Obce se od sebe liší rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti. Podle rozsahu výkonu státní správy rozlišujeme:

- obce se základním rozsahem přenesené působnosti
- obce s širším rozsahem přenesené působnosti (Marek, 2005, s. 25)

1.1.1 Vyšší územní samosprávné celky

Na území České republiky bylo vymezeno 14 vyšších územních samosprávních celků. Jsou stanoveny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb. s účinností od 1.1.2000. Z důvodu vstupu ČR do Evropské unie musíme zmínit postavení krajů v klasifikaci NUTS.

Rozdělení obyvatelstva do NUTS:

- NUTS 0 – jedna územní jednotka - stát
- NUTS 1 – jedna územní jednotka - území
- NUTS 2 – 8 územních jednotek – region
- NUTS 3 – 14 územních jednotek - kraje

- NUTS 4 – reprezentuje územní okresu
- NUTS 5 – reprezentuje území obce (Marek, 2005, s. 26)

1.2 Vývoj e-Governmentu v České republice

Potřeba zajištění jednotné právní úpravy vedení informačních systémů veřejné správy byly pocíťovány již od počátku 90. let. Veřejná správa do roku 1990 vedla také množství informačních systémů, avšak nároky na ně byly zcela odlišné. S nástupem demokratického státu se situace radikálně změnila. Vedení informačních systémů je potřeba považovat za výkon státní správy a z toho plyne požadavek, aby každý informační systém byl opřen o zákon. Dalším faktorem, který vyvolával potřebu zabývat se informačními systémy, byla technická stránka jejich vedení. Vždyť do počátku 90. let byly informační systémy zpracovány formou papírových kartoték, matrik a evidencí. Po roce 1990 se k nám začala dovážet kvalitní výpočetní technika, která se rychle stala všeobecně dostupnou, a brzy tak mohly být informační systémy jak na úrovni celostátní tak regionální a místní. Šlo ovšem o proces spíše spontánní, kterému chyběla koordinace.

Svým usnesením číslo 78 ze 4.2.1992 uložila vláda, aby do 31.1.1993 byl předložen návrh globální architektury informační soustavy České republiky, který by byl založen na projektech základních registrů a základních koncepcí rezortních informačních systémů (Mates, Smejkal, 2006, s. 24-25).

První služba, kterou mohli občané v České republice vyřizovat elektronicky prostřednictvím elektronické pošty, bylo v roce 1999 podávání žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím (Štědroň, 2007, s. 20). O rok později byl do právního předpisu implementován institut elektronický podpis, který měl umožnit občanům komunikovat s orgány veřejné moci elektronickou cestou. Bohužel trvalo téměř rok a půl, než bylo využívat elektronického podpisu v praxi. Uvedení elektronické podpisu do praxe bylo možné až po novele správního řádu. Řada úřadů však na tuto skutečnost nebyla připravena, protože neprovozovali elektronické podatelny, jejichž prostřednictvím by bylo možné učinit elektronické podání žádostí.

V roce 2000 byl zřízen Úřad na ochranu osobních údajů, který má dohlížet nad zpracováním osobních údajů.

Další změna nastala k 1.1.2003, kdy zanikl Úřad pro veřejné informační systémy, který nahradilo nově zřízené Ministerstvo informatiky. To prosadilo několik novel právních

předpisů, jako byla novela o elektronickém podpisu, která uložila povinnost všem úřadům provozovat elektronické podatelny. Dále Ministerstvo informatiky zavedlo institut elektronické značky nebo novelu zákona o informačních systémech veřejné správy, jejíž účinky se projeví až v následujících letech. Ministerstvo informatiky bylo díky relativně slabému postavení spíše marketingovým propagátorem elektronické reformy komunikace (Štědroň, 2007, s. 20).

1.3 Zákon o informačních systémech veřejné správy

Účelem přijetí tohoto zákona bylo především zajistit fungování různých systémů veřejné správy tam, kde dochází k vzájemnému předávání údajů z těchto systémů. Zákon dále řeší i některé úkoly informačních systémů ve vztahu k veřejnosti, zejména předávání datových zpráv a poskytování výpisů z elektronických evidencí (Mates, Smejkal, 2006, s. 29). Poprvé byl pojem informační systém v našem právním řádu definován v zák. č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačním systému. Každý informační systém zahrnuje informační základnu, technické a programové prostředky, technologie, procedury a pracovníky. Z toho vymezení pak vyšel i zákon č. 365/2000 Sb., podle něhož je informačním systémem funkční celek. Zákon nerozlišuje způsob, jakým jsou informační systémy vedeny. Může se tak tedy díť jak elektronicky pomocí výpočetní techniky, tak i manuálně. Působnost zákona se vztahuje pouze na ty informační systémy orgánů veřejné správy, které představují výkon veřejné moci. Nejsou mu podrobeny systémy zajišťující vnitřní provoz příslušného orgánu, jakými jsou např. oběh dokumentů uvnitř správního řádu, správa majetku apod. (Mates, Smejkal, 2006, s. 30-31).

Správci informačních systémů veřejné správy jsou ministerstva, správní úřady a územní samosprávné celky.

1.3.1 Základní legislativní rámec

- **Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů.** Tento zákon vymezuje samotný obsah základních registrů, informačních systémů a stanovuje práva a povinnosti, které souvisí s jeho vytvářením, provozem a užíváním. (Česko, 2009)
- **Nařízení vlády č. 116/2011 Sb., o stanovení harmonogramu a technického způsobu provedení opatření podle § 64 a 68 zákona o základních registrech.**

Vláda ČR tímto nařízením definuje harmonogram plnění povinností vyplývajících ze zákona č. 111/2009 Sb. (Česko, 2011)

- **Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů.**

Tento zákon stanovuje práva a povinnosti správců informačních systémů veřejné správy a dalších subjektů, jež souvisí s užíváním, provozem a rozvojem informačních systémů veřejné správy. (Česko, 2000)

- **Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované Konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.**

Zákon upravuje zřízení datových schránek, včetně zřízení datových schránek státních orgánů, orgánů ÚSC, Pozemkového fondu a jiných státních fondů. Dále vůči FO a PO. (Česko, 2008)

- **Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů.**

Zákon upravuje postup orgánů, které vykonávají působnost v oblasti veřejné správy. Dále určuje povinnost využívat při své činnosti referenční údaje obsažené v základních registrech. (Česko, 2004)

- **Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.**

Zákon vymezuje povinnost při zpracování osobních údajů a stanovení podmínek jak s nimi nakládat. (Česko, 2000)

- **Vyhláška č. 528/2006 Sb., o formě a technických náležitostech předávání údajů do IS, který obsahuje základní informace o dostupnosti a obsahu zpřístupněných informačních systémů veřejné správy.**

Vyhláška stanoví technické náležitosti předávání údajů do veřejného informačního systému. Ten obsahuje základní informace o dostupnosti a obsahu zpřístupněných informačních systémů veřejné správy. (Česko, 2006)

1.4 Koncepce e-Governmentu

Jednou z prvních významných strategií bylo v roce 1999 přijetí Národní telekomunikační politiky a Státní informační politiky. Přestože vláda zaujímala rezervovaný postoj, nakonec se s velmi ambiciózní Státní informační politikou plně ztotožnila a přijala ji za svou.

Po vzniku Ministerstva informatiky byly strategie přehodnoceny a vše vyvrcholilo v roce 2004 schválením Státní informační a komunikační politiky, známe také jako e-Česko 2006. Tato strategie nahradilo výše uvedené a to Národní telekomunikační politiku a Státní informační politiku.

Na základě Státní informační a komunikační politiky byly následně v roce 2004 vypracována a vládou přijata Národní politika pro vysokorychlostní přístup „Broadband strategie ČR“ a Národní strategie informační bezpečnosti ČR (Štědroň, 2007, s. 21).

1.5 Symboly e-Governmentu

1.5.1 eGON - symbol Governmentu

- Je to v přeneseném významu živý organismus, ve kterém vše souvisí se vším a fungování jednotlivých částí se navzájem podmiňuje (Ministerstvo vnitra, 2012).

1.5.2 Existenci a životní funkce eGONa zajišťují

- „Prsty“ Czech POINT – soustava snadno dostupných kontaktních míst
- „Oběhová soustava“ – KIVS – Komunikační Infrastruktura Veřejné Správy zajišťující bezpečný přenos dat
- „Srdce“ – Zákon o e-Governmentu, zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi č. 300/2008 Sb.
- „Mozek“ – Základní registry veřejné správy – bezpečné a aktuální databáze dat o občanech, státních i nestátních subjektech

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Obr. 2. Logo eGona

1.5.3 Klaudie - nový symbol Governmentu

Klaudie přináší do e-Governmentu fenomén zvaný „cloud computing“. Úkol Klaudie je sice jeden, ale zato zásadní. Symbolizuje prostředky cloud computingu, které mají zajistit, aby byly projekty ICT nejen levnější a efektivnější, ale aby umožnily přechod od současného stavu blížícího se správě majetku k modelu poskytování a odebírání služeb.

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Obr. 3. Logo Klaudie

1.6 Počítačová gramotnost

Ve 2. čtvrtletí 2006 provedl Český statistický úřad šetření o využití informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci. Ze statistik vyplynulo, že přes 40% uživatelů internetu má zájem o služby e-Governmentu. Pouze 30% uživatelů internetu tuto službu využívá a tím Česká republika výrazně zaostává ve využívání služeb e-Governmentu. Přesto zájem občanů o využívání služeb e-Governmentu je značný. Přes 60% chce tyto služby využívat, např. při vyřizování osobních dokumentů, registrace

automobilů či podávat své daňové přiznání. I přes takový zájem nemá více než polovina žádné zkušenosti s využitím internetu. Méně než 30% populace má jen základní znalosti s internetem (Štědroň, 2007, s. 21)

Ve druhém čtvrtletí roku 2011 bylo v České republice bezmála 2,7 mil. domácností (65 %) vybavených počítačem. Za posledních pět let tak vzrostl počet domácností vybavených osobním počítačem o 1,2 mil., což relativně představuje nárůst od 29%. (Český statistický úřad, 2011)

V současné době stále více organizací veřejné správy poskytuje občanům informace a umožňuje jim komunikaci prostřednictvím informačních technologií. Z toho také vyplývají výsledky šetření za rok 2010, které provedl Český statistický úřad. Přístup k informacím týkajících se veřejné správy umožnily občanům informační kiosky. Tento přístup k informacím poskytlo 10 krajských úřadů (77%), 102 organizačních složek státu (27%) a jen 440 obcí což je pouze 7%. Informační kiosek provozovalo 58% obcí s více než 20 tisíci obyvateli, 34% obcí s 5 tisíci obyvateli. (Český statistický úřad, 2011)

1.7 Hlavní překážky rozvoje e-Governmentu

Česká republika v nasazení e-Governmentu v letech 1999-2006 výrazně zaostala oproti možnostem, které byly vytvořeny zejména vznikem samostatného Ministerstva informatiky v roce 2003. Jako nejzásadnější problém v budování e-Governmentu se jeví neexistence legislativní úpravy, která by rozvoj poskytování služeb on-line umožnila. Na jedné straně stojí legislativní překážky typu nevyřešených nových nástrojů a institutů a na straně druhé zastaralá organizačně technická pravidla zakotvená v legislativě. Ta znemožňuje používat nové postupy, přesto, že příslušné orgány veřejné moci vykonávající dotčenou agendu jsou jak technicky, tak i organizačně připraveny vykonávat příslušnou agendu elektronicky (Štědroň, 2007, s. 30).

2 KOMUNIKAČNÍ KANÁLY VEŘEJNÉ SPRÁVY

Veřejná správa má s nástupem moderních informačních technologií k dispozici stále více komunikačních kanálů. V rámci komunikačních kanálů veřejné správy je potřeba důsledněji uplatňovat principy svobodného přístupu k informacím. Zákon musí upřednostňovat elektronickou komunikaci, ale zároveň musí zabezpečit, že úřady budou informace poskytovat kvalitně a v zákonné lhůtě.

Subjekty, které mají povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti:

- státní orgány
- územní samosprávné celky a jejich orgány
- veřejné instituce

2.1 Komunikační kanály ústřední a místní veřejné správy

2.1.1 Osobní setkání

V současné době, jak komunikovat s úřady převládá osobní setkání, kdy se občan dostaví osobně na konkrétní úřad a úřední záležitost vyřídí osobně s úředníkem. Zato cíle e-Governmentu je tyto případy minimalizovat a umožnit občanovi komunikace přes vzdálený přístup.

2.1.2 Úřední deska

Podle § 26 odst. 1 zákona 500/2004 Sb., správního řádu je povinen každý správní orgán zřídit úřední desku, která musí být nepřetržitě veřejně přístupná. Obsah úřední desky se zveřejňuje i způsobem umožňující dálkový přístup - internet.

2.1.3 Podatelna

Na každém úřadu pro příjem dokumentů a listin funguje podatelna. Na požádání potvrdí občanovi úředník přijetí příslušné listiny. Úřady jsou také povinny informovat o úředních hodinách podatelny.

2.1.4 Elektronická podatelna

Vedle klasických podatelen vedou úřady i elektronickou podatelnu. Záležitosti elektronických podatelen jsou v současné době legislativně upraveny zákonem č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, nařízením vlády č. 495/2004 Sb., kterým se provádí zákon

o elektronickém podpisu a vyhláškou č. 496/2004 Sb., o elektronických podatelkách. V těchto dokumentech je stanovena povinnost provozovat elektronickou podatelnu a přijímat jejím prostřednictvím podání, opatřená zaručeným elektronickým podpisem. (Štědroň, 2007, s. 37) Elektronická podatelna může přijímat i písemnosti neověřené zaručeným elektronickým podpisem. Takto přijaté písemnosti musí být do 5 dnů potvrzeny písemně, ústně do protokolu nebo opět elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem.

2.1.5 Telefony, fax

Tato komunikace patří ke klasickým komunikačním kanálům s veřejnou správou. Učinit podání je možné i prostřednictvím faxu

2.1.6 Klasická pošta

Pokud občan vyžaduje potvrzení o přijetí svého podání například doporučeně s dodejkou, je klasická pošta nejrozšířenějším komunikačním kanálem s úřady.

2.1.7 Internet

Možnosti internetu by se měly stát hlavním komunikačním kanálem mezi občany a veřejnou správou. Tato komunikace by měla fungovat v rámci veřejné správy mezi sebou.

2.1.8 Czech POINT

Tento systém byl spuštěn v roce 2007. Od tohoto roku do 31.7.2011 bylo uskutečněno 2.346.329 transakcí, z toho největší podíl tvoří výpis z rejstříku trestů, který činil 1.008.627. Služby poskytování Czech POINTu jsou v současné době poskytovány na více než 6700 kontaktních místech. Službu Czech POINT poskytuje Česká pošta, obecní a krajské úřady. Na kontaktních místech Czech POINTU si mohou občané pořídit následující služby:

- výpis z informačního systému veřejné správy
- katastr nemovitostí
- obchodní rejstřík
- živnostenský rejstřík
- insolvenční rejstřík

- výpis z informačního systému veřejné správy, tzv. neveřejné registry
 - o výpis z rejstříku trestu
 - o výpis z bodového hodnocení řidiče
- další agendy
 - o přijetí podání podle živnostenského zákona
 - o podání do registru účastníků provozu modulu autovlaků
 - o agendy související s datovými schránkami
 - o autorizovaná konverze dokumentů. (Egovernment, elektronizace veřejné správy, 2011)

2.1.9 Datové schránky

Informační portál datových schránek byl do ostrého provozu spuštěn dne 1.11.2009. Stalo se tak na základě zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Datové schránky jsou informačním systémem veřejné správy. Tento způsob komunikace nahrazuje klasický způsob doručování v listinné podobě, který zrovnoprávňuje papírovou s elektronickou možností zasílání dokumentů. Orgány veřejné moci a právnické osoby jsou povinny si datovou schránku zřídit povinně, ostatní fyzické osoby na základě dobrovolnosti a žádosti. Cílem tohoto projektu je efektivnější, kvalitnější spolehlivější a hlavně levnější způsob komunikace, který pozitivně pocítí každý občan.

2.1.10 Základní registry

Pilotní spuštění Základních registrů bylo naplánované na 1.7.2012. Základní myšlenkou je uspořádání velkého množství dat, které stát vede. Jedná se především o data o obyvatelích, ekonomických subjektech či územních jednotkách. Hlavní důvod zřídit základní registry spočíval v propojení dat mezi sebou. Záznamy o tom, jak se jmenujeme a kde máme trvalé bydliště, najdeme nejen v evidenci obyvatel, ale také v evidenci důchodového a zdravotního pojištění, evidenci řidičských průkazů, evidenci nemovitostí a celé řadě dalších databází (Veřejná správa, 2011, s. 2).

Systém základních registrů obsahuje tyto agendy a registry:

- Registr obyvatel – správcem je Ministerstvo vnitra, obsahuje aktuální referenční údaje o občanech ČR, cizincích s povolením k pobytu nebo zahraničních vlastnících nemovitostí

- Registr práv a povinností – správcem je Ministerstvo vnitra, vede údaje o působnosti orgánů státní moci, právech a povinnostech osob
- Registr osob – správcem je Český statistický úřad, obsahuje údaje o právnických osobách, podnikajících fyzických osobách nebo orgánech veřejné moci
- Registr územní identifikace, adres a nemovitostí – správcem je Český úřad zeměměřický a katastrální, obsahuje údaje o základních územních prvcích, např. území států, krajů, obcí nebo částí obcí, parcel či ulic

a speciální systémy:

- Informační systém základních registrů – správcem je Ministerstvo vnitra, v jeho rámci budou čtyři základní registry fungovat. Provozovat ho bude správa registrů
- Převodník identifikátorů fyzických osob – správcem je Úřad pro ochranu osobních údajů, klíčový projekt pro ochranu osobních údajů v registrech. Díky převodníku identifikátorů už nebude možné získat o obyvateli informace prakticky z každého informačního systému veřejné správy pouze se znalostí rodného čísla. (Veřejná správa, 2011, s. 3)

2.2 Modernizace veřejné správy

Modernizace veřejné správy znamená zapojení veřejnosti do projektu odstranění byrokracie, databáze konzultujících organizací a veřejné diskuze. Většinou se na veřejnou správu nahlíželo jako na velkou množinu úředníků, kteří veřejnou správu vykonávají.

Vláda ČR ve svém programovém prohlášení konstatovala, že cesta k posílení konkurenceschopnosti ČR v mezinárodním prostředí je neodmyslitelně spjata se zvýšením výkonu veřejné správy. Proto se vláda v tomto svém zásadním dokumentu zavázala podniknout kroky směrem k zlepšení veřejné správy a kvality jí poskytovaných služeb, tzn. nastavit jednoznačně podmínky k tomu, aby veřejná správa byla nejen chápána, ale skutečně i fungovala, jako „služba“ občanům. Pro realizaci těchto úkolů se před ČR současně otevírá neopakovatelná příležitost využít prostředků ze strukturálních fondů v právě zahájeném programovém období let 2007-2013. Vláda ČR tak velmi uvítala stanovení „Smart Administration“ jako jedné z priorit kohezní politiky a plně se hlásí k jejím cílům. (Topolánek, M., 2007)

2.3 Hexagon veřejné správy

Ministerstvo vnitra nabízí možnost jak na veřejnou správu nahlížet, a to jako na šestiúhelník neboli hexagon, jehož jednotlivé vrcholy jsou vzájemně propojeny a provázány. Nejdůležitějším bodem hexagonu je občan, ten je totiž klientem veřejné správy a tak je třeba na něj i nahlížet. Snaží se mu co nejvíce usnadnit styk s úřady a co nejméně mu „znepříjemňovat“ život nadbytečnými papíry a regulací. Dalším důležitým bodem hexagonu je co možná nejvíce veřejnou správu zprůhlednit a učinit ji otevřenou veřejnosti. Musíme také ale zmínit, že úředník je „základním stavebním článkem“ veřejné správy. Na úředníky by se proto mělo nahlížet všude stejně a nemělo by být podstatné, zda jde o ministerského úředníka či úředníka vykonávající státní právu v přenesené působnosti na kraji nebo na obci. Dále musí být vyžadována vysoká kvalita jejich výkonu a průběžné vzdělávání, velký důraz by měl být kladen na kvalitu řízení na všech úrovních.

Hlavní nástroj, který vláda používá je kvalitní legislativa, která je základem kvalitní veřejné správy. Neměla by způsobovat zbytečnou byrokratickou zátěž a měla by být co nejjednodušší a srozumitelná.

Dále je důležité, aby bylo možné vyřídit na jednom místě co největší množství agendy. Tady se řídíme zásadou, že obíhají informace, nikoliv občan. S tím samozřejmě souvisí i moderní využití komunikačních technologií.

Dalším důležitým aspektem jsou peníze a tomu je potřeba věnovat velkou pozornost, jakým je systém rozpočtování, způsob alokace zdrojů a je přesunuta administrativní zátěž z jednoho subjektu občana na jiný subjekt - úřad.

Součástí modernizace veřejné správy vychází informační zpravodaj *Newsletter Efektivní veřejná správa*, která informuje o aktivitách vlády v oblasti zefektivňování veřejné správy, který vychází jako příloha časopisu *Veřejná správa*. (Ministerstvo vnitra, 2008)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ANALÝZA IMPLEMENTACE VHODNÝCH NÁSTROJŮ E-GOVERNMENTU

3.1 Czech Point

3.1.1 Historie

Služba Czech POINT je součástí eGona, který začal fungovat jako první. V březnu roku 2007 se spustil pilotní provoz v 37 obcích ČR.

Rok 2008 - na základě zkušeností z předchozího roku byl od ledna 2008 spuštěn ostrý provoz této služby na více než osmi set pobočkách. Nejprve to byly matricy a postupně se síť poboček rozrůstala a to i v zahraničí na zastupitelských úřadech ČR. Nejvíce byly využívány služby vydávání výpisu z trestního rejstříku nebo výpisů z bodového registru řidičů.

S rostoucím počtem nabízených služeb se začaly zvyšovat i nároky na bezpečnost a ochranu databázových dat. Ochrana je zajištěna jak auditem přístupů do systému tak přihlašováním přes bezpečnostní certifikáty. Důkazem, že je služba CzechPOINT mezi občany v oblibě dokazuje vydání dvoumilionového výpisu z CzechPOINTu.

Rok 2009 – tento rok přinesl řadu novinek v rozšiřování služeb datových schránek. Jednalo se především o agendy Informační systém datových schránek a autorizovaná konverze dokumentů.

Díky dotacím ze strukturálních fondů si i ty nejmenší obce mohli zakoupit vybavení nutné k provozování kontaktních míst. Počet poboček kontaktních míst tak přesáhl pětitisícovou hranici. (Ministerstvo vnitra, 2012)

Rok 2010 – konkrétně to byl červenec, který přinesl výrazný posun v rozvoji CzechPOINTu. Byl napojen na Informační systém evidence obyvatel (ISEO). Díky tomu se rozšířilo rozhraní pro vnitřní potřeby úřadu tzv. CzechPOINT@Office. Přes toto rozhraní mohou hlásit matriční úřady, ohlašovny nebo soudy všechny změny do ISEO.

Rok 2011 – tady byl zaznamenán první rekord a to ve vydání čtyř a půl milionů výpisu a proběhla desetimilionová operace na CzechPOINTu. Počet kontaktních míst vzrost na 6500, z toho 5500 se nachází přímo na obecních úřadech.

3.1.2 Obecné informace

- Oficiální stránky Czech POINTu jsou www.czechpoint.cz
- Oficiální logo Czech POINTu

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Obr. 4. Logo CzechPoint

- Co CzechPOINT znamená? - Český Podací Ověřovací a Informační Národní Terminál
- Jedná se o kontaktní místo veřejné správy
- Poskytuje občanům ověřené údaje vedené v centrálních registrech (výpis z rejstříku trestů, obchodní rejstřík nebo registr živnostenského podnikání).
- Rozsáhlá a snadno dostupná síť poboček CzechPOINTu

3.1.3 Co Czech POINTy v současnosti nabízejí

- Výpis z rejstříku trestů
- Výpis z katastru nemovitostí
- Výpis z obchodního rejstříku
- Výpis z živnostenského rejstříku
- Výpis z bodového hodnocení řidiče
- Výpis ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů
- Konverze dokumentů na žádost z listinné podoby do elektronické a naopak
- Podání žádosti o zřízení datové schránky
- Podání do registrů účastníků provozu modulu auto vraků
- Podání podle živnostenského zákona dle § 72. (Ministerstvo vnitra, 2012)

3.1.4 Dostupnost CzechPOINTu

- Obecní a městské úřady
- Pobočky České pošty
- Pobočky Hospodářské komory ČR

- České zastupitelské úřady v zahraničí
- Vybraní notáři

3.1.5 Rozhraní CzechPOINT@Office

- Výpis nebo opis z rejstříku trestů
- Konverze dokumentů z moci úřední z listinné podoby do elektronické a naopak
- Agenda matriky, ohlašoven a soudů

3.2 Datové schránky

Datové schránky jsou elektronickým úložištěm, kde se doručují dokumenty orgánů veřejné moci a naopak. Tento způsob komunikace nahrazuje klasické doručování korespondence běžnou poštou. (Ministerstvo vnitra, 2012)

Datové schránky upravuje zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (Česko, 2008), zákon č. 301/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. (Česko, 2008)

Výše uvedené právní předpisy vnesly do veřejné správy zásadní změny v doručování dokumentů a to v oblasti elektronické komunikace mezi orgány veřejné moci a adresáty veřejné správy. Informační systém datových schránek byl dne 1.11.2009 spuštěn do ostrého provozu. Správcem datových schránek je Ministerstvo vnitra a jeho provozovatelem je Česká pošta. Zákon o datových schránkách zrovnoprávňuje klasickou poštu s elektronicky zasláným dokumentem. Takto zasláný dokument datovou správou musí být opatřen elektronickým podpisem adresáta. Orgány veřejné moci a právnické osoby mají ze zákona povinnosti, si datovou schránku zřídit, ostatní fyzické osoby si mohou datovou schránku zřídit na základě žádosti na pobočkách CzechPOINTu. Hlavním cílem zřízení datových schránek, je rychlejší a efektivnější komunikace buď mezi veřejnou správou a také i mezi veřejnou správou a občany. Tímto způsobem komunikace se výrazně sníží jak náklady na poštu, tak se také zrychlí doručování dokumentů.

3.2.1 Právní předpisy

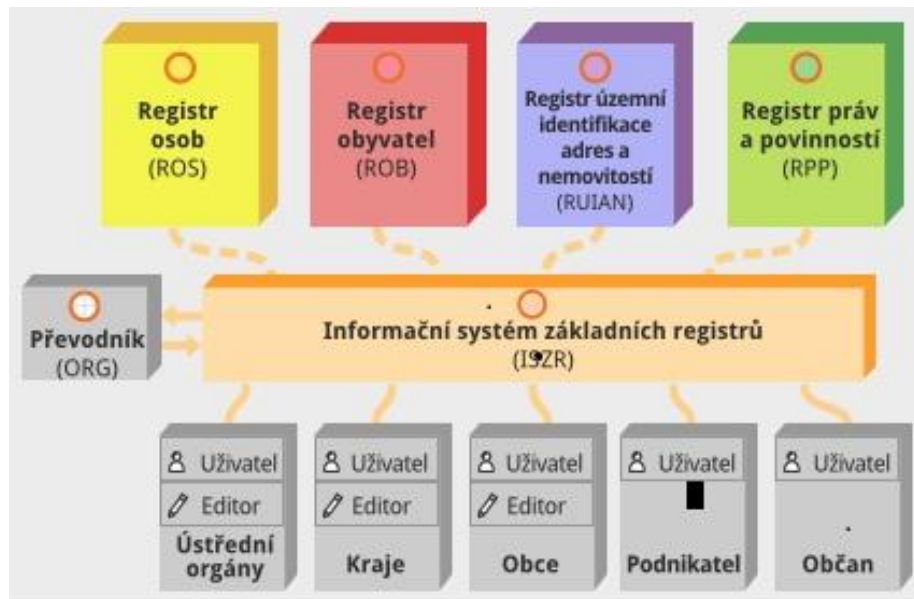
Základní právními předpisy upravující komunikaci prostřednictvím datových schránek a úkony s tím související jsou:

- **zákon č. 300/2008 Sb.**, o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů
- **zákon č. 227/2000 Sb.**, o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů
- **zákon č. 499/2004 Sb.**, o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- **zákon č. 500/2004 Sb.**, správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- **zákon č. 99/1963 Sb.**, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- **nařízení vlády č. 495/2004 Sb.**, kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- **vyhláška č. 496/2004 Sb.**, o elektronických podatelkách
- **vyhláška č. 191/2009 Sb.**, o podrobnostech výkonu spisové služby
- **vyhláška č. 193/2009 Sb.**, o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů
- **vyhláška č. 194/2009 Sb.**, o stanovení podrobností užívání informačního systému datových schránek
- **vyhláška č. 37/1992 Sb.**, o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů (Ministerstvo vnitra, 2012)

3.3 Informační systém základních registrů

IS základních registrů budou sloužit převážně k dosažení rychlejšího a spolehlivějšího poskytování služeb státní správy nejširší veřejnosti. Tento systém umožní občanům a podnikatelským subjektům snadněji a rychleji komunikovat s úřady, státní a územní samosprávou. (Ministerstvo vnitra, 2012)

Následující obrázek (Obr. 5) popisuje jednotlivé moduly a referenční údaje, které ISZR bude obsahovat.

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Obr. 5. Informační systém základních registrů Základní registry

Základní registry upravuje zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 26. března 2009. Tento zákon vymezuje obsah základních registrů, informačního systémů základních registrů a informačního systému územní identifikace a stanoví práva a povinnosti, které souvisejí s jejich vytvářením, užíváním a provozem. (Česko, 2009)

Smyslem a účelem bylo počátkem roku 2007 chválení Vládou ČR základní cíle strategie „Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby“ pro období 2007 – 2015. Jedním z hlavních cílů bylo vytvoření centrálního registru, kde bude možné v rámci celé veřejné správy sdílet data. Smyslem ZR je bezpečné poskytování právně závazné referenční údaje o objektech a subjektech. Dalším neméně významným smyslem je umožnění transparentního a bezpečného poskytování údajů i z jiných informačních systémů veřejné správy a hlavně zjednoduší ohlašovací povinnosti mezi úřady. (Ministerstvo vnitra, 2012)

3.3.1 Legislativa

Zákony a nařízení vztahující se k problematice základních registrů.

- Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

- Nařízení vlády č. 161/2011 Sb., o stanovení harmonogramu a technického způsobu provedení opatření podle § 64 až 68 zákona o základních registrech
- Zákon č. 101/2010 Sb., kterým se mění zákon č.227/2000 Sb. o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů a zákon č.227/2009 Sb.
- Zákon č. 100/2010 Sb., kterým se mění zákon č.111/2009 Sb., o základních registrech
- Zákon č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech
- Vyhláška č. 528/2006 Sb., o formě a technických náležitostech předávání údajů do informačního systému, který obsahuje základní informace o dostupnosti a obsahu zpřístupněných informačních systémů veřejné správy (vyhláška o informačním systému o informačních systémech veřejné správy)
- Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. (Správa základních registrů, 2012)

3.3.2 Obsah základních registrů

Základní registr obsahuje referenční údaje, referenční vazby, identifikátory osob, popřípadě autentizační údaje.

Referenční vazby – jsou to kódy nebo identifikátory, kterými je odkazováno na referenční údaje v základních registrech

Autentizační údaje – jsou to údaje umožňující provést ověření identity fyzické osoby.

Editor – ten je zodpovědný za to, že jím zapsané referenční údaje jsou v souladu s údaji uvedenými v dokumentech

Referenční údaj – je považován za správný, pokud není prokázán opak nebo pokud nevznikne oprávněná pochybnost o správnosti referenčního údaje. Tyto údaje využívá při své činnosti orgán veřejné moci. (Česko, 2009)

3.3.3 Správa základních registrů

Správa základních registrů je správní úřad, který je podřízen Ministerstvu vnitra. V čele Správy základních registrů je ředitel, sídlo je v Praze. SZS je správcem informačního systému základních registrů. SZS zajišťuje:

- Provoz informačního systému základních registrů a jeho bezpečnost
- Realizuje vazby mezi jednotlivými základními registry prostřednictvím služeb informačního systému základních registrů
- Realizuje vazby mezi základními registry a agendovými informačními systémy prostřednictvím služeb informačního systému základních registrů
- Zpřístupňuje referenční údaje obsažené v základních registrech v rozsahu oprávnění obsažených v registru práv a povinností
- Eviduje záznamy o událostech související s provozováním informačního systému základních registrů (Česko, 2009)

Systém základních registrů obsahuje tyto registry:

- Registr osob
- Registr obyvatel
- Registr územní identifikace adres a nemovitostí
- Registr práv a povinností
- Informační systém základních registrů
- ORG - převodníky

3.3.4 Registr obyvatel - ROB

V registru obyvatel (dále jen ROB) jsou vedeny referenční údaje o státních občanech České republiky, dále cizinci, kterým bylo vydáno povolení k trvalému nebo přechodnému pobytu na území ČR. Další skupinu tvoří cizinci, kterým byl na území ČR udělen azyl a dále občané jiných členských států EU, kteří jsou vázáni mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropským společenstvím.

Údaje, které jsou uvedeny v ROB:

- Jméno, příjmení
- Adresa místa pobytu, popřípadě doručovací adresa
- Datum, místo a okres narození, v případě narození v cizině se uvede stát, kde se narodil
- Datum a místo úmrtí
- Státní občanství
- Číslo elektronicky čitelných identifikačních dokladů

- Záznam o zřízení datové schránky a jeho identifikátor

Správce ROB je Ministerstvo vnitra, ten také zajišťuje provoz a jeho bezpečnost, dále poskytuje i údaje z ROB (Česko, 2009).

3.3.5 Registr osob – ROS

V registru osob (dále jen ROS) se vedou referenční údaje, vazby a identifikátory o osobách. Správce ROS je Český statistický úřad, ten je také editorem identifikátorů registru osob. Editor také přiděluje identifikační číslo osoby a identifikační číslo provozovny a zodpovídá za jejich správnost.

O osobě se vedou referenční údaje o:

- Obchodní firmě nebo jménu a příjmení zapsané v obchodním rejstříku
- Jméno a příjmení fyzické osoby, jde-li o osobu vedenou v ROB, tento údaj se vede ve formě referenční vazby
- Agendovém identifikátoru fyzické osoby pro agendu ROS
- Datum vzniku nebo datum zápisu do evidence podle jiných právních předpisů
- Datum zániku nebo datum výmazu z evidence podle jiných právních předpisů
- Právní forma
- Záznam o zřízení datové schránky a identifikátor datové schránky
- Právní stav
- Adresa sídla osoby nebo adresa místa podnikání fyzické osoby
- Datum zahájení provozní činnosti v provozovně
- Datum ukončení provozní činnosti v provozovně
- Adresa místa provozovny (Česko, 2009).

3.3.6 Registr územní identifikace adres a nemovitostí – RUIAN

Registr územní identifikace (dále jen RUIAN) je veřejným seznamem, jehož správcem je Český zeměměřický a katastrální úřad (Česko, 2009). RUIAN souží k obsahu údajů o územních prvcích, údajů o územně evidenčních jednotkách, adres, územní identifikace a údajích o účelových územních prvcích. RUIAN bude zprostředkovávat i údaje o vlastnictví z informačního systému katastru nemovitostí. Jako jediný registr povede také referenční údaje, kterými jsou technické atributy budov (počet podlaží, výměra, připojení na plyn, kanalizaci, způsob vytápění atd.). Součástí projektu bude veřejný dálkový přístup, který bude sloužit zdarma veřejnosti k nahlížení do dat RUIAN prostřednictvím internetu.

(Správa základních registrů, 2012).

Obsah registru územní identifikace:

- Územní státu
- Územní regionu soudržnosti
- Území vyššího územního samosprávného celku
- Územní kraje
- Územní okresu
- Územní vojenského újezdu
- Správní obvod v hlavním městě Praze
- Územní městského obvodu v hlavním městě Praze
- Území městské části v hlavním městě Praze
- Územní městského obvodu a městské části územně členského statutárního města
- Katastrální území
- Územní základní sídelní jednotky
- Stavební objekt
- Adresní město
- Pozemek v podobě parcely

RUAN dále obsahuje údaje o účelových územních prvcích, pomocí kterých je vyjádřeno územní jiným právním předpisem. (Česko, 2009)

3.3.7 Registr práv a povinností – RPP

Registr práva a povinností (dále jen RPP) slouží jako zdroj údajů pro informační systémy základních registrů při řízení přístupu uživatelů k údajům v jednotlivých registrech a agendových informačních systémech. Pokud se někdo pokusí získat z registrů údaj, nebo jej dokonce změnit, bude systém posuzovat, zda má na to osoba právo ze zákona. V RPP budou uchovávány tzv. digitální stopy, které budou uchovávat, za jakým účelem se na referenční údaj dotazoval či jej dokonce měnil. Díky tomuto bude mít občan možnost se dozvědět, kdy, kdo a za jakým účelem na data o jeho osobě vedená v základních registrech nahlížel, dotazoval se nebo jej editoval. Všichni ti, kteří mají zřízenou datovou schránku, dostanou automaticky jednou ročně výpis. Ostatní jej na vyžádání obdrží na CzechPOINTu. (Správa základních registrů, 2012)

Obsahem RPP jsou:

- Referenční údaje o agendách orgánů veřejné moci – údaje jsou vedeny o agendách orgánů veřejné moci, které je vykonávají.
- Referenční údaje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob a to včetně údajů o rozhodnutích orgánů veřejné moci na jejich základě dochází ke změně referenčních údajů v základních registrech. (Česko, 2009)

4 ZHODNOCENÍ E-GOVERNMENTU V PRAXI

Veřejná správa se nachází ve složité situaci. Na jedné straně musí škrtnat ve svých rozpočtech a snižovat co nejvíce náklady. Ale zároveň by měla zajistit, aby pro svou práci používala bezpečnější a dostupnější infrastrukturu a umožnila občanům, svým klientům vyšší komfort elektronické interakce, který by mohl zdánlivě vyžadovat vyšší investice, ale díky zaváděním nástrojů e-Governmentu tomu tak nemusí zdaleka být.

Príslušné analýzy ukazují, že průměrně občan ročně stráví cestou na úřad, přípravou na jednání a samotným jednáním s úřadem dvanáct hodin ročně. Zavedením základních registrů bude odhadem uspořeno přibližně 60 % takto stráveného času, tedy přes 7 hodin ročně. Podle posledních zveřejněných údajů Českého statistického úřadu má Česká republika 10.548.527 obyvatel. Pokud předpokládáme, že každý občan nebo jeho zástupce musí tak či tak přicházet do styku s úřady, pak se jedná o úsporu zhruba 75.949.394,4 hodiny. Hodnota těchto hodin se dá vyčíslit i finančně. Cenu hodiny volného času ekonomicky aktivního jedince analytici ohodnocují částkou 152,-- Kč. To samozřejmě vychází z průměrné hrubé roční mzdy a fondu odpracovaných hodin. U lidí, kteří nejsou ekonomicky aktivní a jejichž příjem je z velké části tvořený výdajem státu, počítají analytici cenu hodiny jejich volného času na 30,-- Kč. Když sečteme celkové úspory všech občanů, pak je ročně vyčíslíme na 8.764.560.104,-- Kč. Tedy téměř 9 miliard korun! To je úspora jen za jeden jediný rok a zároveň je to výrazně vyšší suma, než kolik Evropská unie a stát vynaložily na celý systém základních registrů. (Jirkovský, 2010)

Další podstatnou složkou elektronizace veřejné správy, která přísluší České poště, jsou datové schránky, respektive informační systém datových schránek. I zde jsou k dispozici aktuální čísla, která říkají, že ke konci srpna roku 2011 bylo aktivních 442.124 datových schránek, jejichž prostřednictvím se odeslalo 53.139.356 datových zpráv. Podle výsledků průzkumu, který má Česká pošta k dispozici, je naprostá většina orgánů veřejné správy s ISDS spokojena. Dále podle tohoto průzkumu více než polovině OVM pomohl systém ke snadnější archivaci pošty, urychlování jejího vyřízení a zautomatizování procesu vypravování pošty. Zároveň ale z průzkumu vyplynulo, že téměř polovina OVM stále upřednostňuje dokumenty v tištěné podobě. (Egovernment, 2011)

Následující tabulka (Tab. 1) porovnává počet odeslaných a přijatých dokumentů klasickou poštou a prostřednictvím datových schránek za krajský úřad Zlínského kraje. Jak je patrné,

počet přijatých datových zpráv od roku 2009, kdy byly tyto datové schránky zřízeny, je nárůst skoro desetinásobný.

Spisová služba	2009	2010	2011
Počet přijatých dokumentů	59.769	63.479	62.976
<i>z toho přijatých prostřednictvím datové schránky</i>	<i>1.261</i>	<i>9.523</i>	<i>10.891</i>
Počet odeslaných dokumentů	64.448	72.148	72.808
<i>z toho odeslaných prostřednictvím datové schránky</i>	<i>2.806</i>	<i>28.002</i>	<i>28.297</i>

Zdroj: Krajský úřad Zlínského kraje

Tab. 1. Počet přijatých a odeslaných dokumentů přes datové schránky

Služby CzechPOINTu jsou v současné chvíli poskytovány na více než 6.700 kontaktních místech, a to na poštách, obecních či krajských úřadech. Na České poště v současné době poskytuje služby Czech POINT 5.254 zaměstnanců na 977 pobočkách. V rámci celého projektu Czech POINT poskytuje Česká pošta více než polovinu ze všech výpisů, přestože podíl České pošty na počtu všech pracovišť dosahuje pouze 14,5%. Tento ukazatel je nejlepším dokladem konstatování, že projekt Czech POINT na České poště je projektem úspěšným. (Egovernment, 2011)

Jen na České poště bylo od spuštění systému v roce 2007 do 31.července 2011 uskutečněno 2.346.329 transakcí. Z toho největší podíl tvoří výpis z rejstříku trestů, který činil 1.008.627. Z výše uvedeného je zřejmé, že největší zájem mají klienti České pošty o výpis z rejstříku trestů. Dále si mohou klienti na kontaktních místech Czech POINTu pořídit ověřené výstupy z několika informačních systémů veřejné správy nebo si nechat ověřit podpis či důležité dokumenty. Mezi další výstupy z informačních systémů veřejné správy, které poskytují pobočky označené logem CzechPOINT poskytuje Česká pošta služby popsané v kapitole 2.1.8 na str.20.

Kromě klasických služeb nabízí Česká pošta také vidimaci a legalizaci dokumentů, tzn. ověřování podpisů či listin, a dále registraci a výpisy z elektronické zdravotní knížky IZIP. Těchto čistě „poštovních“ transakcí bylo dosud provedeno 1.648.390.

Jako každý systém a to nejen informační systém veřejné správy, prochází i systém datových schránek určitým vývojem, a to nejen pro stránce technické, ale i provozní a legislativní. Poslední velká legislativní změna se udála k 31.8.2011, kdy byl novelizován zákon č. 300/2008 Sb., který do systému vnesl řadu velice důležitých změn. V průběhu

druhé poloviny roku 2011 proběhla vlna mnoha větších i menších vylepšení, o nichž byli uživatelé pravidelně informováni.

Dne 28.7.2011 byla překonána hranice 50 milionů datových zpráv, které byly odeslány prostřednictvím ISDS. Tato skutečnost ukazuje, že implementace Informačního systému datových schránek byla cesta správným směrem a také fakt, že veřejnost je již připravena a schopna komunikovat elektronicky. Drtivou většinu odeslaných zpráv, a to více než 90 % tvoří zprávy odeslané z datových schránek typu OVM. Právnické osoby, které mají datovou schránku zřízenou ze zákona, ji využívají v některých případech pouze pasivně, tedy pouze k příjmu zpráv, s výjimkou podání přiznání k DPH, které je jim uloženo zákonem.

Díky novinkám v systému, zejména pak možnosti propojení přihlašování k bankovním či jiným elektronickým systémům s přihlášením do datové schránky se současný trend komunikace posune dopředu a následně se přesvědčí i soukromoprávní subjekty o výhodnosti využívání DS pro komunikaci a to nejen s OVM. (Šimoníček, 2011, s. 34-35)

V současnosti se Informační systém datových schránek může pochlubit vyváženou bilancí dostupnosti služby, která se trvale pohybuje na úrovni 100 %. Vyjma pravidelných týdenních hodinových servisních okének a měsíčních pravidelných odstávek, v rámci kterých jsou do systému implementovány změnové požadavky a aktualizace.

Zkušenosti s provozem ISDS ukázaly, že původní implementovaná metoda přihlašování NAM (Novell Access Manager) není pro ISDS vhodná, a to zejména z důvodů bezpečnostních a výkonnostních, proto došlo k další výrazné změně, s dopadem na uživatele aplikací třetích stran, v podobě přechodu na tzv. basic autentizaci. Tato změna se netýkala pouze změny metody přihlašování, Provoz také ukázal, že prvotně definované webové služby plně nepokrývají potřeby uživatelů. Proto došlo k jejich postupnému doplňování tak, aby i případná správa datových schránek mohla být realizována prostřednictvím vzdálené aplikace. (Šimoníček, 2011, s. 35)

Pro uživatele, kteří tráví spoustu času na cestách mimo dosah svého počítače, bylo vyvinuto cestovní řešení aplikace, kterou lze spustit na libovolném počítači a umožnilo bez obav plnohodnotně pracovat s datovou schránkou.

Nelze rovněž opomenout změny, které vycházely z námětů uživatelů a týkaly se oblasti vyhledávání adresátů datových zpráv. Tyto realizované úpravy systému v současné době

umožňují uživatelům snadnější vyhledání adresátů díky možnosti vytvořit si adresář nejčastěji používaných datových schránek.

Mezi nejmarkantnější změny, které byly v poslední době realizovány, patří realizace veřejné části ISDS, v níž jsou umístěny důležité informace o ISDS a také obsahují prostor pro publikaci elektronických formulářů, které lze využít pro elektronickou komunikaci s jednotlivými úřady.

Pro uživatele, kteří dbají na bezpečnost svých přístupových údajů, pak byla realizována metoda přihlašování prostřednictvím jednorázových hesel a nastavení časově neomezené platnosti hesla. (Šimoníček, 2011, s. 35-36)

Nově se zavádí tzv. „propojení identit“, tj. možnost přistupovat do své datové schránky prostřednictvím uživatelského účtu, např. pomocí internetového bankovníctví. Využití rozhraní podléhá poplatku ve výši 100,-- Kč za každý uživatelský účet. Současně se zavádějí tzv. Poštovní datové zprávy, tedy komunikace mezi fyzickými a právnickými osobami navzájem. Poštovní datová zpráva bude nově doručena okamžikem přihlášení oprávněné osoby do datové schránky, tzn. automaticky přihlášením, což zvyšuje právní jistotu doručení. (Egovernment, 2011)

Výhodou je také institut tzv. odpovědních zpráv, jedná se o obdobu produktu České pošty odpovědní zásilka, která umožňuje adresátovi zvýhodnění odesílatele tak, aby zásilky jemu určené zaslal zdarma. Umožní tedy, aby odesílatel datové zprávy mohl určit, že uhradí i odpověď na tuto zprávu. (Egovernment, 2011)

4.1 Jaká je spokojenost s ISDS

Výsledky výzkumu uživatelských zkušeností s portálem ISDS potvrdily:

- až na výjimky zasílají instituce datovou schránkou veškerou korespondenci, zejména doporučenou, přesně v souladu se Zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
- potvrdilo se, že instituce ve velké míře datovými zprávami nenahrazují původní e-mailovou korespondenci
- u více než dvou třetin OVM nedošlo v souvislosti s ISDS ke zvýšení nákladů na spotřební materiál
- nepotvrdily se obavy, že pracovníci úřadů budou dodané elektronické dokumenty hromadně tisknout,

- u naprosté většiny OVM napomohl ISDS k rychlejšímu zpracování příchozí a vypravení odchozí pošty
- více než polovina OVM uvedla, že ISDS usnadnil archivaci pošty
- tři čtvrtiny OVM uvádějí, že jsou s ISDS spokojeny (62 % zcela spokojeno, 13 % spíše spokojeno). (Egovernment, 2011)

4.2 Co se zatím nepodařilo

Vývoj ISDS nejsou jen samá pozitiva a úspěchy. Existuje i několik slabších míst, které se i přes velké úsilí nepodařilo plně odstranit. Mezi takové patří zejména oblasti dlouhodobé platnosti datových zpráv a také zjednodušení procesu plateb za komerční datové zprávy, a to zejména pro uživatele, kteří by chtěli využít odesílání komerčních datových zpráv nárazově několikrát do roka.

V rámci oblasti zajištění dlouhodobé platnosti datových zpráv by bylo vhodnější zajistit službu pro udržování dlouhodobé platnosti zpráv v rámci ISDS. Samozřejmě existují i slabé stránky, a to zejména v souvisejících oblastech dlouhodobé důvěryhodnosti elektronických dokumentů a zjednodušení plateb za komerční služby, na kterých se stále intenzivně pracuje.

Z hlediska uživatelů e-Governmentu, a to zejména úřadů, lze konstatovat, že nelze vždy a všechny dokumenty zasílat prostřednictvím datových schránek. Je to například v tom případě, kdy je nutno zaslat veřejnou listinu jako je např. matriční doklad (rodný list, oddací list, úmrtní list nebo vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství). V těchto případech nelze provádět elektronickou konverzi dokumentů, z důvodu, že tyto veřejné listiny jsou dále používány v zahraniční a je na nich nutno vyznačovat vyšší ověření nebo tzv. apostilu. S dalšími případy se můžeme setkat také při státoobčanských šetřeních, kdy jsou archivní materiály zasílány v písemné podobě, a to z toho důvodu, že archivní materiály jsou z historického hlediska jedinečné a skenováním těchto dokumentů by mohlo dojít k jejich poškození, a to nemluvě o jejich nečitelnosti v případě naskenování a zaslání dokumentů datovou schránkou. To jsou jen některé příklady dokumentů, které nelze zasílat hromadně datovými schránkami. (Egovernment, 2011)

4.3 Další vývoj e-Governmentu

Jedním z hlavních nedostatků informatizace české veřejné správy byla donedávna nízká míra integrace informačních systémů. Jednotlivá pracoviště měla pouze svou vlastní

databázi, ve které byly evidovány pouze údaje za územní obvod tohoto pracoviště. V 90. letech bylo velmi problematické integrovat informační systémy úřadů umístěných ve stejném městě. Z těchto, převážně technických důvodů dlouho neměly orgány veřejné moci k dispozici téměř žádné databáze, které by obsahovaly úplné a v daném okamžiku aktuální údaje za celé území České republiky. (Správní právo, 2010)

Situace v té době neumožňovala spuštění projektu kontaktních míst veřejné správy (CzechPOINT). Nebylo možné také vydávání ověřených výstupů, tj. listin, které vznikly převodem výstupu z informačního systému veřejné správy z elektronické do listinné podoby, a to z několika veřejných registrů za celé státní území. Nutnou podmínkou ke zřízení této služby bylo vytvořit předně soustavu garantovaných informací a dále zkrátit interval aktualizace dat, tak aby aktuální data byla dostupná všem územním pracovištím. Teprve za těchto podmínek je technicky možné, aby libovolné územní pracoviště vydávalo ověřené výstupy za území celého státu s aktuálními údaji. (Správní právo, 2010)

Sotva opadly vášně kolem datových schránek, rozjíždí se akce základních registrů. Na první pohled další informační systémy, které budou chtít po nás, obyčejných občanech, další a další data. Alespoň tak vypadala informační „masáž“ těch, kteří zavádění elektronizace veřejné správy v ČR nepřáli. Pozorný občan však pochopil, že se konečně blýská na lepší časy a v souboji úřední-občan začíná mít mírně navrch. Je třeba si uvědomit, že základním prvkem státu je občan. Bez nás občanů nebude ani úředníků. (Řehořek, 2011, s. 26-28)

Doufejme, že po rozjezdu základních registrů a jejich naplnění referenčními daty už nebude po občanova žádný úředník požadovat data, která jsou o něm v registrech vedena. Dokonce navíc díky propojení jednotlivých e-government systémů bude mít občan přehled, kdo z úředníků se na jeho referenční údaje v základních registrech díval. Občané, kteří vlastní datovou schránku budou moci takový přehled dostat v elektronické formě přímo do své datové schránky. Ostatní, kteří datovou schránku nemají, získají zmíněný přehled ve formě výpisu na kontaktním místě – tedy na CzechPOINTu.

V souvislosti s náběhem dalších projektů e-governmentu lze předpokládat, že stát toho občanovi nabídne ještě mnohem více. Může to být například změna bezpečnostního osobního Kódu (BOK) u nového typu občanského průkazu nebo další agendy, které vyplynou z legislativy a samozřejmě dle poptávky na trhu.

4.3.1 Cloud Computing a veřejná správa

Frekvence používání termínu Cloud Computing se v posledních letech výrazně stupňuje. Cloud, čili mrak, byl zvolen jako termín označující novou službu, a to údajně proto, že diagram HW prostředků, které jsou propojeny do takto sdílené sítě, má tvar mraku. Cloud Computing lze charakterizovat jako poskytování služeb či programů uložených na serverech na internetu s tím, že uživatelé k nim mohou přistupovat například pomocí webového prohlížeče nebo klienta dané aplikace a používat je prakticky odkudkoliv. Znamená to hlavně, že uživatelé neplatí (za předpokladu, že je služba placená) za vlastní software, ale za jeho užití. To v praxi znamená, že může existovat jakákoliv aplikace, data či služba, které nejsou uloženy ve Vašem počítači, ale někde dostupné na internetu, a Vy se k nim můžete kdykoli, jakkoliv a čímkoliv připojit. (Řehoř, 2011, s. 14-15)

Výhody použití metody Cloud Computing vyplývají z předchozí definice. Kdykoliv se můžete připojit ke všem datům, můžete použít jakékoliv aplikace, aniž byste je měli instalovány. Můžete také měnit rozsah využití těchto služeb, tzn. zvětšovat a zmenšovat kapacitu či počet jednotlivých aplikací zcela v souladu s Vaší potřebou.

Nevýhoda Cloud Computingu je dána kvalitním připojením k internetu. Tento technický problém s kvalitou připojení je řekněme pomíjiví, a to se skutečností, že svá data máte někde u někoho cizího a dáváte se tedy „v šanc“ někomu zvenčí.

Spořit by se nemělo za každou cenu. Cloud Computing uspoří tím, že bude využívat kapacitu ICT. Když si pořídíme Cloud zajišťovaný dodavatelem z venku, neznamená to, že si v rozpočtu škrtneme vlastní odbor IT. Je Cloud Computing vhodný nebo dokonce přípustný pro úřady veřejné správy? Spuštění základních registrů veřejné správy je právě takovým příkladem Cloud Computingu. S ohledem na závažnost dat, která budou v registrech obsažena, se jedná o vyloženě „kritickou“ záležitost. Samozřejmě se škrtačími rozpočtovými přístupy ve veřejné správě stojí každý náznak možných úspor za pozornost, mezi které Cloud Computing bezesporu patří.

Vláda České republiky dlouhodobě usiluje o položení základních kamenů pro implementaci sdílených služeb například systémem základních registrů, centrálním místem služeb nebo systémem CzechPOINT. Je pravděpodobné, že tyto racionalizační snahy povedou k dalšímu rozšiřování modelu sdílených IT služeb, pro než G-cloud bude přirozeným implementačním prostředím. (Štěrba, 2011, s. 8-9)

4.4 Spuštění základních registrů

Od 1.7.2012 se spustily základní registry do ostrého provozu. S datem 1.7.2012 se každý občan v České republice tzv. digitálně narodil. Znamená to tedy jediné, každému občanovi bylo ORGem neboli převodníkem základních registrů vygenerováno ZIFO (zdrojový identifikátor fyzické osoby). Tento bezvýznamný kód slouží výhradně pro komunikaci s informačním systémem základních registrů a základními registry navzájem. Tento kód také zabezpečuje maximální ochranu osobních údajů. Na každý dotaz do základních registrů reaguje ORG neboli převodník přidělením dalších bezvýznamných kódů tzv. AIFO. Tyto agendové identifikátory fyzických osob jsou přiřazovány k jednotlivým ZIFům

a komunikují s jednotlivými registry – ROS, ROB, RUIAN a RPP. Nutno také podotknout, že v základních registrech nenajdeme již rodná čísla. Neznamená to však, že by rodná čísla přestala platit, naopak s rodnými čísly budou úřady nadále pracovat a vstupovat přes ně do svých agendových informačních systémů, tzv. AIS. Jelikož v základních registrech nenajdeme data historická, ale pouze data aktuální, budou úřady nadále pracovat se svými systémy, tak jak byly zvyklí. Novou povinností však je pro ně ze zákona o základních registrech ověřování totožnosti klienta vstupem do základních registrů, jakož i ověření všech referenčních údajů při vedení správního řízení. Každý vstup úředníka do systému základních registrů přes loginy je v systému evidován, současně je kontrolováno oprávnění vstupu daného úředníka a následně v systému zanechána „digitální stopa“. Tato „digitální stopa“ je nejen ochranou úředníka, který následně může doložit, že v registrech ověřoval aktuální data o občanovi, ale je také nástrojem pro občana, který si může ověřit, zda byly využity aktuální referenční údaje o jeho osobě.

4.4.1 Dopady pro úřady

Zaměstnanci úřadů by měli být seznámeni s existencí, významem a dopadem základních registrů, a to v případě, kdy zajišťují výkon agendy pracující s referenčními údaji. Zvláštní důraz by měl být kladen na zaměstnance vydávající úřední rozhodnutí a pověřené editací referenčních údajů. V případě vnitřních předpisů a interní dokumentace by dotčené subjekty veřejné správy měly provést úpravu těchto vnitřních předpisů, jakož i pracovních náplní, organizačního řádu a podpisového řádu. Je nutno upravit pracovní náplně konkrétních zaměstnanců, které by měly být rozšířeny a upraveny na základě oznámení o výkonu působnosti, vzniku nových činností na základě implementace zákona

o základních registrech do organizace. Je nutno zavést do pracovních náplní rovněž povinnosti vyplývající přímo ze zákona o základních registrech, a to zejména povinnost využívat údaje ze základních registrů při výkonu jejich činnosti, povinnost editora referenčních údajů vyřizovat reklamace referenčních údajů a zapisovat, či provádět změny těchto údajů co nejdříve od jejich zjištění, nejdéle však ve lhůtě 3 pracovních dnů.

Cílem je přenést zodpovědnost za plnění nově vzniklých povinností na konkrétní zaměstnance dle skutečného stavu. Implementace změn vyvolaná ZZR na územní samosprávu přinese nemalé finanční náklady související s aktualizací a tvorbou nových vnitřních předpisů, změn formulářů, interní školení apod. Další finanční náklady souvisejí s úpravou lokálních informačních systémů tzv. AIS nebo dodáním nových modulů zajišťující komunikaci lokálního AIS s ISZR. Tyto náklady lze očekávat v řádu desítek až stovek tisíc Kč za jednotlivý AIS systém. Rozdílnost ve výši těchto nákladů bude souviset zejména s rozsahem servisní smlouvy mezi OVM a dodavatelem AIS. Změnu výše provozních nákladů lze očekávat v případech, kdy změna AIS bude realizována formou dodávky nového modulu a tedy dodáním nové licence.

V některých případech mohou OVM nahradit svůj lokální dosud používaný AIS jedním z centrálních AISů, které správci systémů nabízejí z využití bezplatně. Příslušný OVM tak může ušetřit náklady spojené s upgrade.

Pokud je výše finančních investic pro zajištění komunikace lokálního AIS s ISZR pro OVM nepřijatelná může využít pro komunikace se ZR sadu formulářů dostupných v prostředí CzechPOINT@Office.

4.4.2 Dopady pro úředníka

Se zavedením základních registrů vzniká úředníkovi povinnost ověřovat údaje o osobě v základních registrech, a to na základě předloženého dokladu totožnosti. Do základních registrů lze vstupovat na základě čísla elektronicky čitelných identifikačních dokladů, jako je občanský průkaz, cestovní doklad, povolení k pobytu, vízový štítek, pobytový štítek. Základní registry nepracují s rodnými čísly, neznamená to tedy, že by se rodná čísla přestala používat. Rodná čísla zůstávají nadále v platnosti a úřady budou moci přes ně vstupovat do svých AIS při vyhledávání archivních údajů.

Po ověření platnosti dokladu a referenčních údajů v základním registru obyvatel může úředník po občanovi požadovat pouze ty údaje, které nejsou v základních registrech

obsaženy. Dokumenty, které si je úředník sám schopen zjistit nebo získat ze své evidence nemůže po občanovi rovněž požadovat. Na druhou stranu zůstává po každém vstupu úředníka do systému základních registrů již zmíněná „digitální stopa“, která je důkazem splnění úředníkovi povinnosti o nahlížení do základních registrů.

S tím také souvisí úprava formulářů, ve kterých by měly být označeny hvězdičkou ty referenční údaje, které si je úřad schopen a povinen obstarat ze základních registrů. Ve spodní části formuláře pak do poznámky uvést, že se jedná o nepovinné údaje.

4.4.3 Dopady pro občany

Pro občany se zavedením základních registrů odpadne obíhání úřadů v případech, kdy například změni trvalý pobyt nebo své příjmení v souvislosti se sňatkem. Úřady se tyto skutečnosti dozví automaticky v řádově 3. pracovních dnech.

Další výhodou pro občana je, že má nárok jedenkrát ročně na zaslání bezplatného výpisu o nahlížení k jeho osobě, které mu bude zasláno do jeho datové schránky. V současné době má zřízenou datovou schránku 20.000 fyzických osob. Ostatní fyzické osoby, které datové schránky nemají, mohou požádat o zaslání tohoto výpisu na kterémkoliv kontaktním místě CzechPOINTu.

Současně je občanovi poskytována služba, kdy si může požádat o zaslání aktuálních údajů o své osobě třetím subjektům, jako jsou např. dodavatelé plynu či elektřiny. Případně si nechat zasílat do své datové schránky aktuální stavy referenčních údajů ke své osobě. Samozřejmě i zde jsou tyto služby zpoplatněny.

4.5 Efektivita e-Governmentu

E-Government můžeme v přeneseném slova smyslu znovu přirovnat k fungování živého organismu, ve kterém vše souvisí se vším a fungování jednotlivých částí se navzájem podmiňuje. Znamená to tedy, že prostřednictvím kontaktních míst – OVM se data dostávají do oběhu, do tzv. komunikační infrastruktury veřejné správy. Srdcem celého systému je zákon o e-Governmentu a všechny zákony se základními registry související. Výsledkem plnění těchto dat je fungování mozku e-Governmentu, potažmo jeho symbolu Egona, což není nic jiného než 4 základní registry.

Digitalizací veřejné správy a vytvoření centrálních systémů veřejné správy, jejíž pomocí bude možné sdílet data v rámci celé veřejné správy. Prostřednictvím těchto systémů dojde

k odstranění roztříštěnosti, nejednotnosti a vícenásobného výskytu dat v zásadních databázích veřejné správy.

Celý proces digitalizace veřejné správy je jedním krokem vedoucím k optimalizaci veřejné správy. Díky logovaným vstupům do základních registrů a prostředí CzechPOINTů budou vyhodnocovány duplicitně prováděné agendy a na základě zjištěného bude redukován jejich počet.

4.6 Zhodnocení zavedení základních registrů do praxe

Po měsíci fungování základních registrů můžeme konstatovat, že z praktického hlediska jsou registry pouze ověřováním daných skutečností, tzn. např. toho, že má občan platný občanský průkaz nebo cestovní doklad, případně zda má na území České republiky platný trvalý pobyt. Pokud tedy v základním okně registru obyvatel není uveden údaj o občanském průkazu nebo trvalém pobytu občana, znamená to, že občan nemá platný doklad totožnosti nebo je odhlášen z trvalého pobytu. Praxe však ukázala, že systém základních registrů disponuje řadou chyb, a to z hlediska správnosti uvedených údajů, které v něm lze nalézt. Stává se to zejména u cizinců s průkazem povolení k pobytu, kdy systém základních registrů ukazuje, že cizinec nemá žádný doklad totožnosti a přitom cizinec předkládá platný průkaz totožnosti. Nastává tedy otázka toho, zda má úřad zpochybnit platnost předkládaného průkazu totožnosti cizince. V tomto případě je pak nutno tyto skutečnosti ještě ověřovat v AISEO, kdy je následně zjištěno, že cizincův průkaz totožnosti je skutečně platný.

Dalším docela závažným problémem základních registrů je referenční údaj o státním občanství. Zejména pro agendu státního občanství vykonávanou na Krajském úřadě ve Zlíně a pro všechny matriční úřady, evidenci obyvatel, evidenci občanských průkazů a cestovních dokladů je tento údaj zcela podstatný. Při ověřování v základních registrech se nejdříve tento referenční údaj vůbec nezobrazoval a postupně byl tento údaj zpřístupněn. Bohužel i v tomto případě nelze brát tento údaj jako závazný referenční údaj. Krajský úřad Zlínského kraje disponuje svou evidencí občanů, kteří nabyli nebo pozbyli státní občanství České republiky ve Zlínském kraji. V tomto případě si krajský úřad může údaj o státním občanství ověřit ve své evidenci. Tím však pozbývá ověřování v základním registru smysl. Současně s uvedením primárního státního občanství občana je v základních registrech uvedeno vícero státního občanství. I v těchto případech bylo

zjištěno, že tyto v základních registrech nejsou uvedeny, i přesto, že je známo, že má občan více státních občanství.

Z výše uvedeného vyplývá, že může pak nastat situace, kdy si bývalý občan ČR, v současné době již cizinec, přijede vyřizovat nový cestovní doklad před skončením jeho platnosti a úřad si ověřením v základních registrech zjistí platnost cestovního dokladu a současně jeho státní občanství ČR a následně mu vydá nový cestovní doklad i v případě, že již tento občan není občanem ČR, protože podle zákona č. 111/2009 Sb. o základních registrech musí úřad referenční údaje uvedené v základních registrech brát jako údaje právně závazné a státem garantované.

4.7 Zhodnocení využívání datových schránek v praxi úřadu

Co se týká datových schránek, je situace zcela odlišná od základních registrů. Datové schránky slouží pouze pro elektronickou komunikaci mezi úřady a mezi úřady a občany, usnadňují tedy jejich komunikaci. V praxi se tento systém osvědčil zejména u hromadných zasílání zásilek, typu pozvánek, rozesílání metodických informací na všechny obce Zlínského kraje, kterých je v současné době 306. V těchto případech se jedná o velkou finanční úsporu za poštovné a i časovou. S rozesíláním dokumentů a zejména objemných spisů je to však složitější. Zejména archivní spisy, případně jiná archivní šetření neumožňují skenování dokumentů a zasílání těchto přes datové schránky jiným úřadům, protože jejich čitelnost se skenováním snižuje, případně tyto doklady mohou být skenováním zničeny. Proto se tyto dokumenty nadále zasílají v listinné podobě, tedy poštou. Stejně je to i se spisy zasílanými mezi úřady v rámci odvolacího řízení. I zde není možné takový objem listin zasílat datovou schránkou, protože datovou schránkou lze zasílat pouze určitý objem dat.

Jiným problémem je také konverze dokumentů z elektronické do listinné podoby a opatření těchto listin ověřovací doložkou konverze, což není nic jiného než potvrzení pravosti dokumentu zasílaného datovou schránkou. Tzn., že pokud se zasílají sbírky listin k uložení do matričního archivu, jako je například zpráva pro matriku o pravomocném rozhodnutí soudu, která je zasílána soudem datovou schránkou matričnímu úřadu, musí být tato opatřena ověřovací doložkou konverze, která potvrzuje pravost daného dokumentu. Tuto konverzi na úřadech vykonávají zejména podatelny, což v případě velkých úřadů znamená i jednoho pracovníka navíc, který vykonává tuto činnost. Stejně je to i s datovou schránkou

zřízenou fyzickou osobou. Každé rozhodnutí, úřední listinu je nutno na pracovišti CzechPOINTu zkonvertovat, samozřejmě za poplatek, aby byla uznána její pravost.

Současně nelze datovými schránkami zasílat doklady, jako jsou veřejné listiny, a to zejména matriční doklady, a to z důvodu jejich jedinečnosti a nutnosti jejich dalšího úředního ověřování, zejména pro styk se zahraničím.

5 E-GOVERNMENT VE SVĚTĚ

5.1 Cloud computing a veřejná správa ve světě

Myšlenkami zavedení G-cloudu se zabývají vlády mnoha rozvinutých ekonomik světa a v řadě zemí již existují úspěšné příklady nasazení. Ve Velké Británii je v současné době pro vládní instituce k dispozici prototypové řešení G-cloudu, které umožňuje rychlé zavedení řady služeb. Poskytované služby pokrývají například základní kancelářské aplikace, služby kontaktních center a řízení vztahu s občany nebo řízení oběhu či archivace dokumentů. Plánovaný záměr G-cloudu ve Velké Británii počítá s 20% snížením celkových vládních výdajů na IT při současném zvýšení kvality a dostupnosti služeb. Britská vláda v současnosti vydává na IT asi 15 mld. liber ročně. (Štěrba, 2011, s. 8-9)

Vláda USA, která vydává na IT cca 80 mld. dolarů ročně, vyhlásila politiku „cloud-first“. tzn., že vládní instituce mají povinnost identifikovat tři klíčové IT služby a zabezpečit je v rozmezí 18 měsíců pomocí G-cloudu. Některé úřady v USA již cloud využívají např. pro tzv. e-mail as a Service. Jednotlivé státy a organizace lokálního governmentu přistupují ke cloudu různě. Např. město Miami využívá public cloud pro vizualizace a analýzu geografických dat.

5.2 E-Government v evropském prostředí

Aplikace informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě je nedílnou součástí transformačního procesu již od 90. Let minulého století, přestože se pojem e-Government začal prosazovat až na přelomu tisíciletí. V materiálech OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) je e-Government vymezen jako použití elektronických komunikací, zejména internetu, jako nástroje pro dosažení lepší správy.

V zásadě lze právní předpisy, které regulují e-Government v evropských zemích rozdělit do dvou oblastí:

1. Speciální zákony, které se přímo týkají elektronických nástrojů (např. zákon o elektronickém podpisu, zákon o základních registrech)
2. Změny v obecných procesních předpisech, které umožňují využití zavedených institutů.

V zemích EU vstupuje do hry také komunitární právo. Za základ právního rámce e-Government lze tedy považovat:

1. Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 99/93/ES ze dne 13. 12. 1999 o zásadách Společenství pro elektronické podpisy
2. Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2003/98/ES ze dne 17. 11. 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru
3. Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 95/46/ES ze dne 24. 10. 1995 o ochraně jednotlivců v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a dále Úmluvu o ochraně osob se zřetelem na autorizované zpracování osobních dat č. 108, vyhláškou pod č. 115/2001 Sb.

Protože e-mail má řadu nevýhod, které plynou z obecných vlastností tohoto komunikačního kanálu, jakož je negarantované doručení, budují některé státy složitější komunikační nástroje. V České republice je jím informační systém datových schránek, v Rakousku systémy „e-Zustellung“ a na evropské úrovni se připravuje projekt SPOCS. (Správní právo, 2012, č. 4)

Tyto systémy umožňují důvěryhodné doručování, jaké mají klasické poštovní služby s garancí zachováním listovního tajemství.

V rámci lepší orientace občanů, jako uživatele veřejné správy se objevují snahy o zřízení „front office“ veřejné správy, a to v podobě kontaktních míst veřejné správy, která by měla poskytovat maximálně komplexní služby. Technická realizace je možná právě jen za využití nástrojů e-Governmentu. Takovým to způsobem lze zprostředkovat služby i občanům, kteří nemají přístup k internetu nebo nedisponují schopnostmi a znalostmi pro jeho využití. V České republice je projekt kontaktních míst veřejné správy nazýván Czech POINT, v Maďarsku jde o spojení sítě „eCounsellors“ s „eHungary points“. (Správní právo, 2012, č. 4)

Mezi ryze centralizované projekty patří realizace základních registrů veřejné správy. Ačkoliv tyto projekty primárně fungují uvnitř veřejné správy, zvyšují kvalitu výkonu veřejné správy a to v zjednodušení procesních úkonů, protože fyzická osoba nemusí prokazovat opakovaně údaje poskytnuté ze základních registrů jako referenční, čímž dochází k pozitivnímu působení k soukromoprávním subjektům.

Další kategorií projektů e-Governmentu je online poskytování informací z informačních systémů jednotlivých orgánů a institucí veřejné správy. Jde o projekty realizované prostřednictvím portálových řešení, která jsou buď přímo napojena na informační systémy

jednotlivých institucí, nebo využívají datových skladů. Ve Francii je takový systém realizován v rámci „penzijních kont“ jednotlivých občanů. V ČR jde např. o projekt poskytující dálkovým přístupem přehled o průběhu řízení u Českého úřadu zeměměřického a katastrálního. (Správní právo, 2012, č. 4)

Ještě o stupeň výš jsou projekty elektronických voleb. U tohoto projektu je potřeba technicky zajistit, aby mohly hlasovat pouze oprávněné osoby a tyto osoby mohly pouze jednou hlasovat. Na druhou stranu, aby nebylo možné vysledovat kdo a jakým způsobem hlasoval. Příkladem, kde dochází ke kontaktům mezi e-Governmentem a elektronickým vládnutím, je elektronická legislativa a elektronická sbírka zákonů. Tyto projekty mají výrazný vliv na rozvoj e-Demokracie a přispívají k naplňování principů právního státu. V ČR sou tyto projekty prozatím ve stádiu příprav, zatímco v EU již 16 států zavedlo závazné elektronické vyhlášení právních předpisů a 5 z nich dokonce zcela opustilo vydávání listinné sbírky. Tento projekt si v ČR razí cestu poměrně klopotně, což je dost ovlivněno nejen nedůvěrou značné části byrokratického aparátu, ale i nechtíví přijímat určité změny, což můžeme říci, že toto platí obecně pro celý e-Government. (Správní právo, 2012, č. 4)

5.3 E-Government na Slovensku

Informatizace veřejné správy na Slovensku je elektronickou formou výkonu veřejné správy při aplikaci informačně-komunikačních technologií v procesech veřejné správy.

On-line komunikace funguje v následujících procesech:

- V rámci institucí veřejné správy (G2E – Government to Employee)
- Mezi institucemi veřejné správy navzájem (G2G – Government to Government)
- Mezi veřejnou správou a občany (G2C – Government to Citizen)
- Mezi veřejnou správou a podnikatelskou sférou (G2B – Government to Business)
- Mezi veřejnou správou a administrativou (G2A – Government to Administration)

Podle prohlášení, které vydala slovenská vláda, by se měla elektronizací veřejné správy odstranit opakující se požadavky na informace, údaje a doklady podnikatelů. Zaváděním služeb elektronické správy se zefektivní procesy ve všech oblastech, kde dochází ke střetu veřejné správy s občany a podnikatelskými subjekty. Elektronizace veřejné správy by měla být výrazným přínosem pro občany, státní správu i samosprávu a podnikatele. Sníží se tím

neproduktivní čas strávený vyřizováním úředních záležitostí, eliminuje se provádění stejných úředních úkonů, minimalizuje se chybovost. Občané i podnikatelé tak budou moci vyřídit úřední záležitosti na jednom místě, případně z domu nebo kanceláře ze svého počítače. Občané nebo podnikatelské subjekty, kteří mají zaručený elektronický podpis, budou moci tyto procesy vyřizovat prostřednictvím ústředního portálu veřejné správy, který bude jednotným vstupním bodem do systému.

Veřejná správa by měla být po tomto elektronickém zásahu efektivnější, transparentnější a bez zbytečného papírování. Vláda také doufá, že se tím sníží náklady a možnost korupce. (Informatizacia, 2012)

Zavádění e-Governmentu do praxe předcházela dlouhodobá fáze příprav a složitých procesů. Tento proces vyžadoval strategický a koncepční přístup, který zohlední všechny aspekty, které mohou existenci e-Governmentu ovlivnit. Proto jsou mimořádně důležité strategické dokumenty, které tvoří rukověť budování správně fungujícího a užitečného e-Governmentu. Zásadním dokumentem pro řízení informatizace veřejné správy je dokument Strategie informatizace veřejné správy. Tato strategie byla schválena usnesením vlády SR č. 131/2008. Vláda Slovenské republiky tím tak potvrdila svůj závazek z programového prohlášení modernizovat veřejnou správu a její elektronizaci. Strategii vypracovalo Ministerstvo financí SR ve spolupráci s Úřadem vlády SR. (Informatizacia, 2012)

5.3.1 Hlavní přínosy

- Klientsky orientovaná veřejná správa na občany, podnikatele i ostatní veřejnost
- Rychlejší a efektivnější poskytování služeb
- Spolupráce mezi občany, firmami, státní správou a samosprávou
- Srozumitelnost a dostupnost elektronických služeb veřejné správy
- Snížení administrativní zátěže
- Realizace výkonu veřejné správy bude možné realizovat elektronicky například pomocí internetu, mobilního telefonu nebo jinými komunikačními prostředky
- Státní správa a samospráva bude poskytovat elektronické služby, které budou řešit základní životní situace občanů (Informatizacia, 2012)

5.3.2 Úspory v číslech

Občané by podle uskutečněné analýzy dokázali elektronickou správou ušetřit 60.833.784,3 hodin času ročně strávených vyřizováním na úřadu, které mohou tak využívat k odpočinku nebo na další výdělečnou činnost. Národnímu hospodářství by se tím mohlo ročně přinést cca 3,9 mld. Sk do státního rozpočtu. Naopak veřejná správa by eGovernmentu dokázala ušetřit minimálně 3 913 pracovníků. Elektronizací můžeme ušetřit minimálně 490 mil. listů papíru ročně – tiskopisů žádostí včetně příloh, pokud bereme v úvahu 700 409 444 vybraných rozhodnutí zpracovaných veřejnou správou ročně a pokud předpokládáme, že v průměru je potřebných 75 papírových tiskopisů na jedno rozhodnutí, které občan předkládá při styku s veřejnou správou. (Informatizacia, 2012)

5.4 Zlepšení stávajícího stavu e-Governmentu v praxi

Pro fungování e-Governmentu jako jednotného systému veřejné správy by bylo zapotřebí sjednotit informační systémy veřejné správy, a to zejména jejich lokální informační systémy, jako jsou různé evidence a spisová služba. Jednak by si úřady byly schopny vždy problémy společně vyřešit a vzájemně si předat zkušenosti, což za současné situace, kdy každý úřad má jiný informační nebo spisový systém není možné.

Další nutností je pořízení autorizovaných certifikátů k přístupům do základních registrů nebo prostředí CzechPOINT všem úředníkům na úřadě a ne jen určitým skupinám nebo jednotlivcům. Pokud má tedy systém e-Governmentu fungovat jako jednotný systém veřejné správy měla by veřejná správa postupovat jednotně a každý úřad by měl mít i stejné podmínky.

Pro přímou komunikaci úřadů s občany by bylo vhodnější pro občany zřídit datové kabinky na veřejně přístupných místech s možností vybrání zkonvertovaných dokumentů přímo z jejich datové schránky, a to bez poplatku. Vše by mohlo být zahrnuto například v ceně za vedení datové schránky paušální částkou. Veřejné listiny jako jsou matriční doklady - rodné listy, oddací listy, příp. úmrtní listy umožnit doručit do těchto datových kiosků fyzicky, s možností jejich vybrání po potvrzení převzetí elektronickým podpisem občana. Není to sice služba pro občana přímo z jeho domova, ale zato by si mohl občan z domu vybrat do kterého datového kiosku, v jakém městě by si chtěl doklady vyzvednout a po doručení SMS zprávy doklady z datového kiosku vybrat v kteroukoliv dobu.

Co se týká základních registrů, jejich koncepce se jeví jako správná, avšak naplnění registrů těmi správnými daty potrvá ještě dlouhou dobu. Prozatím by postačovalo zavést do základních formulářů formulář s možností reklamace nesprávných referenčních údajů. Dále pak sjednotit lokální systémy veřejné správy a postupy jednotlivých úřadů, zpřístupnit možnost dotazování do základních registrů všem úředníkům. Současně sjednotit evidenci občanů, kteří nabyli nebo pozbyli státní občanství ČR, a to v rámci celé ČR.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo zhodnocení implementace nástrojů e-Governmentu, které mají za úkol přiblížit veřejnou právu občanovi a následně představení základních registrů jako nového informačního systému veřejné správy. Teoretická část analyzuje vývoj e-Governmentu v České republice a následně představuje platnou legislativu informačních systémů veřejné správy současně se symboly e-Governmentu.

Praktická část se zabývá zhodnocením e-Governmentu v praxi, jeho úsporou a efektivitou.

Se zavedením základních registrů od 1.7.2012 vznikají nové povinnosti úředníkům a současně odpadá občanovi obíhání po úřadech a povinnost dokladování referenčních údajů ke své osobě. Referenční údaje obsažené v základních registrech bude muset úřad považovat za správné a státem garantované.

S ostrým provozem souviselo také proškolení úředníků a obcí jednotlivých krajů. Byly vytvořeny pracovní skupiny k základním registrům, které spolu s metodiky měly za úkol proškolit další zaměstnance k této problematice. I když zavedení základních registrů probíhalo v dosti časovém presu, pracovní skupiny k základním registrům se ujaly svých rolí velmi svědomitě. Na Krajském úřadě ve Zlíně vznikla pracovní skupina složená ze tří pracovníků z oblasti práva, informatiky a řídicí činnosti. Tato skupina pak měla za úkol získané informace k zavádění základních registrů implementovat do praxe. Následně Krajský úřad po spuštění základních registrů svolal informativní schůzky k jejich spuštění pro všech 306 obcí Zlínského kraje. Tyto schůzky byly konány po okresech a zúčastnili se jich jak zástupci úředníků, tak i starostové obcí. Většina obcí měla velmi dobré povědomí o zavedení základních registrů a o povinnostech, které jim s jejich zavedením vznikly. Jen v některých málo případech bylo zjištěno, že některé obce nejsou technicky připraveny na jejich spuštění, jejich AIS nejsou řádně certifikovány a zaregistrovány. Tím, že již od 1.7.2010 byly spuštěny pracoviště CzechPOINTu a datové schránky, měly zejména matriční úřady, které je začaly používat mezi prvními, v souvislosti se zavedením základních registrů velkou výhodu. S prostředím CzechPOINT office již pracovali delší dobu a tudíž zavedení nových formulářů do tohoto prostředí a práce s nimi není pro ně velkým problémem.

Úspora a efektivita e-Governmentu je především v časovém hledisku. Úkony, které dříve trvaly delší dobu jsou uskutečňovány v řádově minut. Ať už se jedná o zasílání dokumentů přes datové schránky nebo zadávání jakož i získávání údajů ze základních registrů. Další

výhodou je propojení jednotlivých pracovišť veřejné správy a jejich snadná komunikace prostřednictvím datových schránek a základních registrů, a s tím související úspora finanční za využívání elektronické komunikace místo komunikace v listinné podobě. Současně také postupně dojde k optimalizaci veřejné správy, kdy duplicitně vykonávané agendy budou zredukovány.

Se spuštěním základních registrů od 1.7.2012 bylo zjištěno, že ne všechny referenční údaje v nich obsažené lze brát za údaje zcela správné. Chybí formulář pro hlášení nesprávných referenčních údajů. Některé referenční údaje v registru obyvatel dokonce chybí, i přestože jsou tyto údaje obsaženy v AISEO. Důležitý referenční údaj o státním občanství, případně údaj o více státních občanství nelze v některých případech brát jako státem garantovaný, a to z toho důvodu, že tento systém není propojen se systémy evidence nabytí nebo pozbytí státního občanství ČR, kterou disponují Krajské úřady v rámci celé ČR.

Zhodnocení základních registrů po měsíci fungování je součástí přílohy č 1, kterou vydalo Ministerstvo vnitra jako tiskovou zprávu. Tato tisková zpráva je uveřejněná na portálu správy základních registrů. Paradoxní je, že skutečný stav fungování základních registrů z velké části nekoresponduje s tiskovou zprávou, vydanou Ministerstvem vnitra. Tyto zkušenosti vyplývají z mé pracovní činnosti. Systém není zatím plně funkční, některé OVM ještě nejsou připojeny k základním registrům a nemají registrované agendové informační systémy.

Ke zlepšení stávajícího stavu e-Governmentu bych navrhla zřízení datových kiosků, které by občan využíval k vybírání již zkonvertovaných ověřených dokumentů ze své datové schránky, včetně matričních dokladů, a to v kteroukoliv pro něj příznivou dobu. Pro jednotnost veřejné správy bych doporučila úřadům využívat jednotné lokální informační systémy, jako jsou spisové služby nebo další podpůrné evidence. Pro zaručení správnosti údaje o státním občanství v registru obyvatel bych doporučila sjednotit databázi evidenci nabytí a pozbytí státního občanství ČR v rámci celé ČR.

V České republice se začíná s digitalizací veřejné správy tak jako v jiných zemích včetně Slovenské republiky. Je to proces zdlouhavý, na který si však většina z nás musí zvyknout. Vše směřuje k tomu, že při úředním styku budeme předkládat pouze jednu kartu, která bude současně kartou zdravotního pojištění a současně řidičským průkazem, cestovním dokladem a dokladem totožnosti. Jediným negativem je pamatování si čísla bezpečnostního osobního kódu, který bude občana provázet při všech jednáních s orgány veřejné moci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] MATES, P. a SMEJKAL. V. E-government v českém právu. Praha: Linde, 2006. 244 s. ISBN 80-7210-614-8
- [2] ŠTĚDRONĚ, B. Úvod do e-Governmentu v České republice: právní a technický průvodce, 1. Vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. 172 s. ISBN 978-80-87041-25-3
- [3] MAREK, J. Veřejná správa v České republice, Praha: Ministerstvo vnitra, 2005. 118 s. ISBN 80-239-4709-5

Periodika

- [4] JIRKOVSKÝ, Michal, 2011. Služby Czech POINTu na České poště poskytuje více než 5000 zaměstnanců. *Egovernment – elektronizace veřejné správy*, č. 3. ISSN 1801-9420.
- [5] JIRKOVSKÝ, Michal, 2010. Cesty k registrům. *Egovernment – elektronizace veřejné správy*, č. 4. ISSN 1801-9420.
- [6] KRYŠTOF, Pavel, 2011. Základní registry jsou mozkem veřejné správy. *Veřejná správa*, roč. 22, č. 20 ISSN 1213-6581.
- [7] LECHNER, Tomáš, MATES, Pavel, 2012. E-government v evropském prostředí. *Správní právo*, roč. 65, č. 5. ISSN 0139-6005.
- [8] RIEGER, Pavel, MATES, Pavel, 2010. Zákon o základních registrech – přínos k rozvoji e-governmentu. *Správní právo*, roč. 68, č. 5. ISSN 0139-6005.
- [9] ŘEHOŘEK, Martin, 2011. Kruh se uzavírá. *Egovernment – elektronizace veřejné správy*, č. 2. ISSN 1801-9420.
- [10] ŠIMONÍČEK, Rostislav, 2011. Datové schránky – spolehlivý základ českého e-governmentu. *Egovernment – elektronizace veřejné správy*, č. 3. ISSN 1801-9420.
- [11] ŠTĚRBA, Milan, 2011. Služby cloudu ve veřejném sektoru. *Egovernment – elektronizace veřejné správy*, č. 2. ISSN 1801-9420.

Internetové zdroje

- [12] TOPOLÁNEK, Mirek, 2007. Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby [online]. Ministerstvo vnitra ČR [cit. 2012-05-15]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/modernizace-dokumenty-strategie-pdf.aspx
- [13] Datové schránky [online]. Ministerstvo vnitra ČR [cit. 2012-06-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/datove-schranky.aspx>
- [14] Czech POINT - kontaktní místa veřejné správy [online]. Ministerstvo vnitra ČR [cit. 2012-05-18]. Dostupné z: <http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/23>
- [15] E-Government. Czech POINT - kontaktní místa veřejné správy [online]. Ministerstvo vnitra ČR [cit. 2012-06-03]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-symbol-egovernmentu-czech-point-kontaktni-mista-verejne-spravy.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
- [16] Domácnosti s vybranými informačními a komunikačními technologiemi [online]. Český statistický úřad [cit. 2012-06-05]. Dostupné z: www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/500043D790/.../970111a.doc
- [17] TRNKA, Daniel, 2008. Modernizace veřejné správy [online]. Ministerstvo vnitra ČR [cit. 2012-06-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/modernizace-verejne-spravy-49614.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
- [18] Datové schránky a činnost správních orgánů [online]. Ministerstvo vnitra ČR [cit. 2012-06-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-a-cinnost-spravnich-organu-871401.aspx>
- [19] Legislativa [online]. Správa základních registrů [cit. 2012-06-15]. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/legislativa>
- [20] Registr práv a povinností [online]. Správa základních registrů [cit. 2012-06-15]. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-prav-a-povinnosti>
- [21] Informatizácia verejnej správy [online]. Informatizacia [cit. 2012-07-12]. Dostupné z: <http://www.informatizacia.sk/egovernment/519s>
- [22] Strategické dokumenty Governmentu [online]. Informatizacia [cit. 2012-07-12]. Dostupné z: <http://www.informatizacia.sk/strategicke-dokumenty-egovernmentu/594s>

- [23] Stratégia informatizácie verejnej správy [online]. Informatizacia [cit. 2012-07-12]. Dostupné z: <http://www.informatizacia.sk/strategia-informatizacie-verejnej-spravy/1305s>

Judikatura

- [24] Nařízení vlády č. 116/2011 Sb., o stanovení harmonogramu a technického způsobu provedení opatření o základních registrech
- [25] Vyhláška č. 528/2006 Sb., o formě a technických náležitostech předávání údajů do IS
- [26] Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů
- [27] Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů
- [28] Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované Konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů
- [29] Zákon č. 301/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
- [30] Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů
- [31] Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

§	Paragraf
AIF	Agendový identifikátor fyzické osoby
AIS	Agendový informační systém
AISEO	Agendový informační systém evidence obyvatel
BOK	Bezpečnostní osobní kód
Czech POINT	Český podací ověřovací a informační národní terminál
ČR	Česká republika
DS	Datová schránka
eGON	Symbol projektů eGovernment
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
ICT	Informační a komunikační technologie
ISDS	Informační systém datových schránek
ISEO	Informační systém evidence obyvatel
ISZR	Informační systém základních registrů
IT	Informační technologie
IZIP	Elektronické zdravotní knížky
NAM	Novell Access Manager
NUTS	Územní statistická jednotka (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ORG	Převodník
OVM	orgán veřejné moci
PO	Právnícká osoba
ROB	Registr obyvatel

ROS	Registr osob
RPP	Registr práv a povinností
RUIAN	Registr územní identifikace adres a nemovitostí
Sb.	Sbírka
SZZ	Správa základních registrů
tj.	To je

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1. Dělení veřejné správy</i>	12
<i>Obr. 2. Logo eGona</i>	17
<i>Obr. 3. Logo Klaudie</i>	17
<i>Obr. 4. Logo CzechPoint</i>	26
<i>Obr. 5. Informační systém základních registrů Základní registry</i>	29

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Počet přijatých a odeslaných dokumentů přes datové schránky</i>	<i>36</i>
--	-----------

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I Měsíc od spuštění základních registrů – tisková zpráva

PŘÍLOHA P I: MĚSÍC OD SPUŠTĚNÍ ZÁKLADNÍCH REGISTRŮ – TISKOVÁ ZPRÁVA

Měsíc od spuštění základních registrů: Systém funguje, úřady se připojují.

Tisková zpráva Ministerstva vnitra ke stavu základních registrů po měsíci od zahájení jejich činnosti.

Základní registry úspěšně zvládly první měsíc ostrého provozu. Díky dlouhodobému a důkladnému testování nedochází k žádným výpadkům a všechny jednotlivé systémy jsou plně funkční. Státní správa se tak stává pro občany stále více přívětivou.

"Prostřednictvím systému základních registrů je od 1. července 2012 denně zrealizováno průměrně 170 tis. transakcí. Od uvedení základních registrů do ověřovacího provozu bylo realizováno více než 13 mil. transakcí, z toho v ostrém provozu přes 5 mil. transakcí," uvádí Michal Pešek, ředitel Správy základních registrů. Všechny základní registry (s výjimkou údajů Registru osob od editora advokátní komora a údajů o zřízení příspěvkových organizací územních samosprávných celků) jsou naplněny aktuálně platnými daty a prostřednictvím webových služeb či dávkovým způsobem, je zajištěna jejich trvalá aktualizace.

"Uvedení systému základních registrů do ostrého provozu probíhá podle předpokladů ministerstva vnitra. Dnem 1. července 2012 skutečně nedošlo k žádné okamžité revoluci ve veřejné správě. Tak, jak jsme dříve upozorňovali, je uvedení systému základních registrů do praxe dlouhodobý proces, v rámci kterého budou postupně narůstat počty uživatelů systému základních registrů jak prostřednictvím agendového informačního systému, tak CzechPOINT nebo Informačního systému datových schránek," říká Radek Šmerda, náměstek ministra vnitra pro IT a e-government.

OVM bez agendového informačního systému (zejména malé obce, kterých je naprostá většina) pak pro přístup k registrům využívají další možnosti připojení, a to zejména formuláře aplikace CzechPOINT@office. Za první měsíc ostrého provozu byla tato možnost využita více než 25 000 krát. Od 1. července 2012 si občané zažádali o 551 výpisů údajů ze základních registrů. Od tohoto týdne je již plně funkční i možnost přístupu k datům prostřednictvím formulářů informačního systému datových schránek.

Co se týká zajištění přístupu k základním registrům prostřednictvím agendových informačních systémů, ministerstvo vnitra eviduje podle zákona č. 365/2000 Sb, o informačních systémech veřejné správy v České republice aktuálně celkem 3.014 informačních systémů. *"V tomto počtu je ale evidováno i velké množství ICT systémů podporujících výkon agend servisního charakteru (například majetkové, účetní, finanční, projektové či procesní agendy), tedy těch systémů, které nebudou přistupovat k systému základních registrů,"* vysvětluje Robert Ledvinka, vrchní ředitel sekce pro e-Government ministerstva vnitra.

Několik dalších údajů:

- přijato již 956 žádostí agendových informačních systémů o připojení k systému základních registrů, včetně změn a oprav žádostí,
- celkem již 320 orgánů veřejné moci s 584 agendovými informačními systémy může využívat přístup k základním registrům
- každý den evidujeme cca 25 žádostí o připojení dalších agendových informačních systémů

Správa základních registrů

V rámci zajištění přístupu k referenčním údajům prostřednictvím CzechPOINT byla tato služba již běžně koncovými uživateli využita jak pro případy, kdy CzechPOINT plní úlohu kontaktního místa veřejné správy (asistovaná služba úředníků při téměř 500 žádostech občanů) i pro více než 18 tis. případů, kdy byl prostřednictvím CzechPOINT@office využíván úředníky veřejné správy pro úřední postupy z moci úřední. Prostřednictvím aplikací CzechPOINT je vystaveno a zpřístupněno celkem 18 formulářů umožňujících nejen zajištění povinných výpisů ze systému základních registrů, definovaných zákonem, ale také přijetí žádostí o poskytnutí referenčních údajů ze základních registrů.

"Obecně lze tedy konstatovat, že systém základních registrů je plně funkční a praxí byla ověřena jeho schopnost připojit další agendové informační systémy, které splní potřebné registrační a certifikační podmínky. Záleží tedy již jen na správcích dalších agendových informačních systémů, jak rychle se rozhodnou učinit příslušné kroky k připojení jejich systémů k základním registrům a jak rychle začnou využívat referenční údaje ze systému základních registrů. Ty jim totiž výrazným způsobem zjednoduší úřední postupy a sníží byrokratickou zátěž nejen občanům a institucím, ale i samotným úředníkům a úřadům," doplňuje náměstek ministra vnitra Radek Šmerda.

Základní registry jsou první etapou dlouhodobého procesu změny směřující k naplnění konceptu sdílení infrastruktury i dat. Tedy postupného přechodu od jednotlivých, na sebe navzájem nenavazujících databází a informačních systémů, k ucelenému systému sdílení dat postavenému na principu webových služeb a řízených přístupů k jednou pořizovaným datům.

V rámci další etapy musíme vyřešit řadu systémových procesních i legislativních nedostatků, které se projeví právě díky implementaci systému základních registrů, jako například nejednoznačnost autentizace klienta veřejné správy, chybějící právní úprava zápisu zřizovaných organizací.

V neposlední řadě budeme, prostřednictvím základních registrů, dále pokračovat v získávání dat o činnosti veřejné správy a zahájíme postupný proces její optimalizace a zefektivnění.